

Bank Polski

**Skrócone śródroczne
sprawozdanie finansowe
Powszechnej Kasy Oszczędności
Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za okres sześciu miesięcy zakończony
dnia 30 czerwca 2013 roku**

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od	okres od	okres od	okres od
	01.01.2013 do 30.06.2013	01.01.2012 do 30.06.2012	01.01.2013 do 30.06.2013	01.01.2012 do 30.06.2012
Wynik z tytułu odsetek	3 206 339	3 986 735	760 878	943 695
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 382 708	1 379 188	328 122	326 466
Wynik z działalności operacyjnej	1 895 609	2 493 070	449 836	590 132
Zysk brutto	1 895 609	2 493 070	449 836	590 132
Zysk netto	1 548 519	2 005 686	367 470	474 764
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,24	1,60	0,29	0,38
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,24	1,60	0,29	0,38
Dochody całkowite netto	1 214 281	1 825 639	288 154	432 145
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	(3 474 098)	(68 959)	(824 418)	(16 323)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(1 202 088)	2 318 533	(285 261)	548 817
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(133 948)	(2 116 168)	(31 786)	(500 916)
Przepływy pieniężne netto	(4 810 134)	133 406	(1 141 465)	31 578

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na	stan na	stan na	stan na
	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2013	31.12.2012
Aktywa razem	195 543 656	191 017 712	45 168 543	46 724 160
Kapitał własny ogółem	23 610 340	24 646 059	5 453 742	6 028 584
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	288 737	305 758
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	18,89	19,72	4,36	4,82
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	18,89	19,72	4,36	4,82
Współczynnik wypłacalności	13,34%	12,93%	13,34%	12,93%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	19 853 013	18 657 980	4 585 839	4 563 862
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 050 312	1 087 104	242 611	265 913
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	81 942	129 641	18 928	31 711

Wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego z sześciu miesięcy okresu zakończonego dnia 30 czerwca 2013 roku i 2012 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,2140 i 1 EUR = 4,2246 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 30 czerwca 2013 roku: 1 EUR = 4,3292 oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku: 1 EUR = 4,0882 PLN.

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	8

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

	Nota	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	3	5 449 843	6 375 077
Koszty z tytułu odsetek	3	(2 243 504)	(2 388 342)
Wynik z tytułu odsetek		3 206 339	3 986 735
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4	1 846 047	1 749 918
Koszty z tytułu prowizji i opłat	4	(463 339)	(370 730)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		1 382 708	1 379 188
Przychody z tytułu dywidend		78 567	91 196
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	5	3 851	14 796
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych		60 773	5 574
Wynik z pozycji wymiany		73 235	142 973
Pozostałe przychody operacyjne	6	33 165	33 030
Pozostałe koszty operacyjne	6	(27 903)	(25 670)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		5 262	7 360
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	7	(883 682)	(1 092 039)
Ogólne koszty administracyjne	8	(2 031 444)	(2 042 713)
Wynik z działalności operacyjnej		1 895 609	2 493 070
Zysk brutto		1 895 609	2 493 070
Podatek dochodowy	9	(347 090)	(487 384)
Zysk netto		1 548 519	2 005 686
Zysk na jedną akcję	10		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		1,24	1,60
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		1,24	1,60
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana

PKO Bank Polski SA nie prowadził w I półroczu 2013 roku i w I półroczu 2012 roku działalności zaniechanej.

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

	Nota	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zysk netto		1 548 519	2 005 686
Inne dochody całkowite		(334 238)	(180 047)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(334 238)	(180 047)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	15	(245 054)	(241 976)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	15	46 560	45 975
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		(198 494)	(196 001)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		(167 583)	19 696
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		31 839	(3 742)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		(135 744)	15 954
Dochody całkowite netto, razem		1 214 281	1 825 639

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 30 czerwca 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku

	Nota	30.06.2013	31.12.2012
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym		5 591 688	10 229 230
Należności od banków	12	3 407 933	3 456 391
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	13	3 381 881	282 230
Pochodne instrumenty finansowe	14	3 325 276	3 861 456
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	16	12 633 327	12 614 917
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	17	147 148 433	142 084 858
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	13 643 366	12 061 406
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne, stowarzyszone	19	1 159 233	1 171 005
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		28 261	20 410
Wartości niematerialne	21	1 669 047	1 681 120
Rzeczowe aktywa trwale, w tym:	21	2 392 390	2 382 658
nieruchomości inwestycyjne		193	238
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		40 232	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9	434 896	369 007
Inne aktywa		687 693	803 024
Suma aktywów		195 543 656	191 017 712
Zobowiązania i kapitał własny			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		3 858	3 128
Zobowiązania wobec banków	22	3 003 348	2 502 888
Pochodne instrumenty finansowe	14	3 685 073	3 964 170
Zobowiązania wobec klientów	23	157 875 777	154 740 574
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	24	917 780	865 905
Zobowiązania podporządkowane	25	1 624 355	1 631 256
Pozostałe zobowiązania	26	4 549 390	1 799 363
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	145 274
Rezerwy	27	273 735	719 095
Suma zobowiązań		171 933 316	166 371 653
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy		1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały		20 811 821	19 803 442
Wynik roku bieżącego		1 548 519	3 592 617
Kapitał własny ogółem		23 610 340	24 646 059
Suma zobowiązań i kapitału własnego		195 543 656	191 017 712
Współczynnik wypłacalności	39	13,34%	12,93%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		23 610 340	24 646 059
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		18,89	19,72
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		18,89	19,72

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały					Razem pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite					
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
1 stycznia 2013 roku	1 250 000	15 198 111	1 070 000	3 385 743	9 156	51 899	19 714 909	88 533	3 592 617	24 646 059
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	3 592 617	(3 592 617)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(135 744)	(198 494)	(334 238)	-	1 548 519	1 214 281
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	1 548 519	1 548 519
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(135 744)	(198 494)	(334 238)	-	-	(334 238)
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 400 000	-	31 150	-	-	1 431 150	(1 431 150)	-	-
Zadeklarowana dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)
30 czerwca 2013 roku	1 250 000	16 598 111	1 070 000	3 416 893	(126 588)	(146 595)	20 811 821	-	1 548 519	23 610 340

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały					Razem pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite					
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
1 stycznia 2012 roku	1 250 000	12 898 111	1 070 000	3 319 621	(51 164)	362 185	17 598 753	-	3 953 622	22 802 375
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	3 953 622	(3 953 622)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	15 954	(196 001)	(180 047)	-	2 005 686	1 825 639
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	2 005 686	2 005 686
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	15 954	(196 001)	(180 047)	-	-	(180 047)
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 300 000	-	66 122	-	-	2 366 122	(2 366 122)	-	-
Wpływ przejęcia przez Bank aktywów i zobowiązań spółki zależnej	-	-	-	-	-	-	-	88 533	-	88 533
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	(1 587 500)	-	(1 587 500)
30 czerwca 2012 roku	1 250 000	15 198 111	1 070 000	3 385 743	(35 210)	166 184	19 784 828	88 533	2 005 686	23 129 047

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

	Nota	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		1 895 609	2 493 070
Korekty razem:		(5 369 707)	(2 562 029)
Amortyzacja	8	254 671	237 659
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		1 473	1 657
Odsetki i dywidendy		(372 726)	(521 284)
Zmiana stanu należności od banków		(125 858)	(83 453)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(3 118 061)	(1 546 530)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		536 180	207 594
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		(5 501 834)	15 077
Zmiana stanu innych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		107 480	(216 845)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		501 190	(534 454)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(279 097)	114 439
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		3 135 203	466 525
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		(83 777)	385 628
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych		659 363	(96 613)
Zapłacony podatek dochodowy		(519 245)	(503 067)
Inne korekty		(564 669)	(488 362)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(3 474 098)	(68 959)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		28 597 397	10 165 850
Zbycie jednostki zależnej		-	1 482
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		28 536 870	10 088 247
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		5 818	383
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		54 709	75 738
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(29 799 485)	(7 847 317)
Nabycie/podwyższenie kapitału jednostki zależnej		(4 193)	(19 713)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(29 528 703)	(7 644 271)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(266 589)	(183 333)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 202 088)	2 318 533
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		1 429 385	4 462 910
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(1 397 096)	(4 853 501)
Dywidendy wypłacone		-	(1 587 500)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(72 167)	(111 010)
Splata zobowiązań długoterminowych		(94 070)	(27 067)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(133 948)	(2 116 168)
Przepływy pieniężne netto		(4 810 134)	133 406
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		142 433	(54 891)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		12 235 414	11 160 666
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	30	7 425 280	11 294 072
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		11 694	4 041

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. Informacje ogólne	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	14
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	16
3. Przychody i koszty z tytułu odsetek	16
4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	17
5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	17
6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	18
7. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	19
8. Ogólne koszty administracyjne	21
9. Podatek dochodowy	21
10. Zysk przypadający na jedną akcję	21
11. Zadeklarowane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje	22
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	22
12. Należności od banków	22
13. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	22
14. Pochodne instrumenty finansowe	23
15. Pochodne instrumenty zabezpieczające	24
16. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	26
17. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	26
18. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	27
19. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	28
20. Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)	31
21. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe	32
22. Zobowiązania wobec banków	32
23. Zobowiązania wobec klientów	33
24. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	33
25. Zobowiązania podporządkowane	34
26. Pozostałe zobowiązania	34
27. Rezerwy	34
POZOSTAŁE NOTY	35
28. Zobowiązania warunkowe	35
29. Sprawy sporne	36
30. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	38
31. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi	38
32. Transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo	41
33. Transakcje z podmiotami powiązаныmi osobowo	43
34. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA	43
35. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku	43
36. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	44
36.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej	44
36.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej	46
37. Objasnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym	47

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	47
38. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA.....	47
39. Adekwatność kapitałowa.....	65
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY.....	68
40. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy.....	68

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PKO Bank Polski SA”, „Bank”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku (w zakresie rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2012 roku (w zakresie sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

Bank został utworzony w 1919 roku, jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność, jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wplacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Według informacji posiadanych na dzień 30 czerwca 2013 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 30 czerwca 2013 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny*	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
ING Otwarty Fundusz Emerytalny**	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2012 roku				
Skarb Państwa	417 406 277	33,39	1 zł	33,39
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	639 896 544	51,19	1 zł	51,19
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

* Zgodnie z informacją przekazaną przez akcjonariusza w dniu 1 lutego 2013 roku.

** Zgodnie z informacją przekazaną przez akcjonariusza w dniu 27 lipca 2012 roku.

W dniu 31 stycznia 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zawiadomienie od Banku Gospodarstwa Krajowego („BGK”) oraz od Ministra Skarbu Państwa o zbyciu znacznych pakietów akcji Banku, w wyniku czego nastąpiła zmiana posiadanej przez BGK i Skarb Państwa ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Zgodnie z treścią otrzymanych zawiadomień, w dniu 24 stycznia 2013 roku w drodze transakcji pakietowych za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.:

- BGK sprzedał 128 102 731 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 10,25% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku,
- Skarb Państwa sprzedał 25 000 000 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 2,00% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Przed zawarciem i rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji BGK oraz Skarb Państwa posiadały odpowiednio 128 102 731 i 417 406 277 akcji Banku. Po rozliczeniu transakcji w dniu 29 stycznia 2013 roku BGK nie posiadał akcji Banku, a Skarb Państwa posiadał 392 406 277 akcji, które stanowią 31,39% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W dniu 1 lutego 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Aviva Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Aviva BZ WBK SA zawiadomienie, iż w wyniku transakcji nabycia akcji Banku zawartej w dniu 24 stycznia 2013 roku Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK („Aviva OFE”) zwiększył udział w ogólnej liczbie głosów w Banku powyżej 5%. Przed rozliczeniem wyżej wymienionej transakcji na dzień 28 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 57 152 447 akcji Banku, stanowiących 4,57% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Po zawarciu i rozliczeniu wyżej wymienionej transakcji, na dzień 29 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 83 952 447 akcji Banku, stanowiących 6,72% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W dniu 1 marca 2013 roku Bank otrzymał do wiadomości od Ministerstwa Skarbu Państwa („MSP”) pismo skierowane do MSP przez BGK, w którym informuje się, iż w związku ze zbyciem przez BGK wszystkich posiadanych przez BGK akcji Banku i tym samym utratą przez BGK statusu akcjonariusza Banku, Porozumienie o współpracy w zakresie wspólnego wykonywania uprawnień właścicielskich (współkontroli) w Banku zawarte w dniu 21 kwietnia 2010 roku pomiędzy Skarbem Państwa a BGK przestało mieć moc obowiązującą.

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedułą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W I półroczu 2013 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

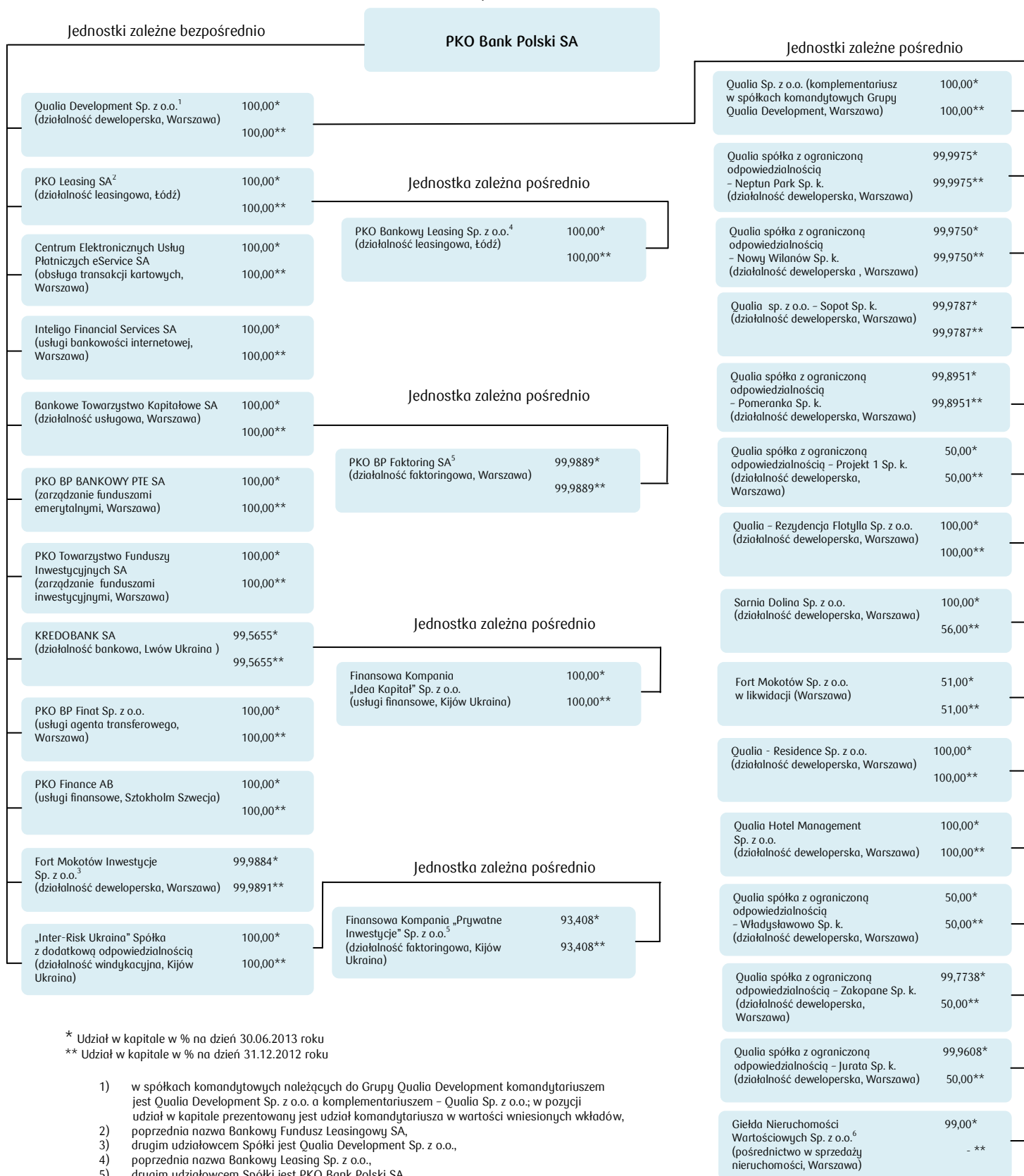
Działalność Banku

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki:

Jednostki zależne

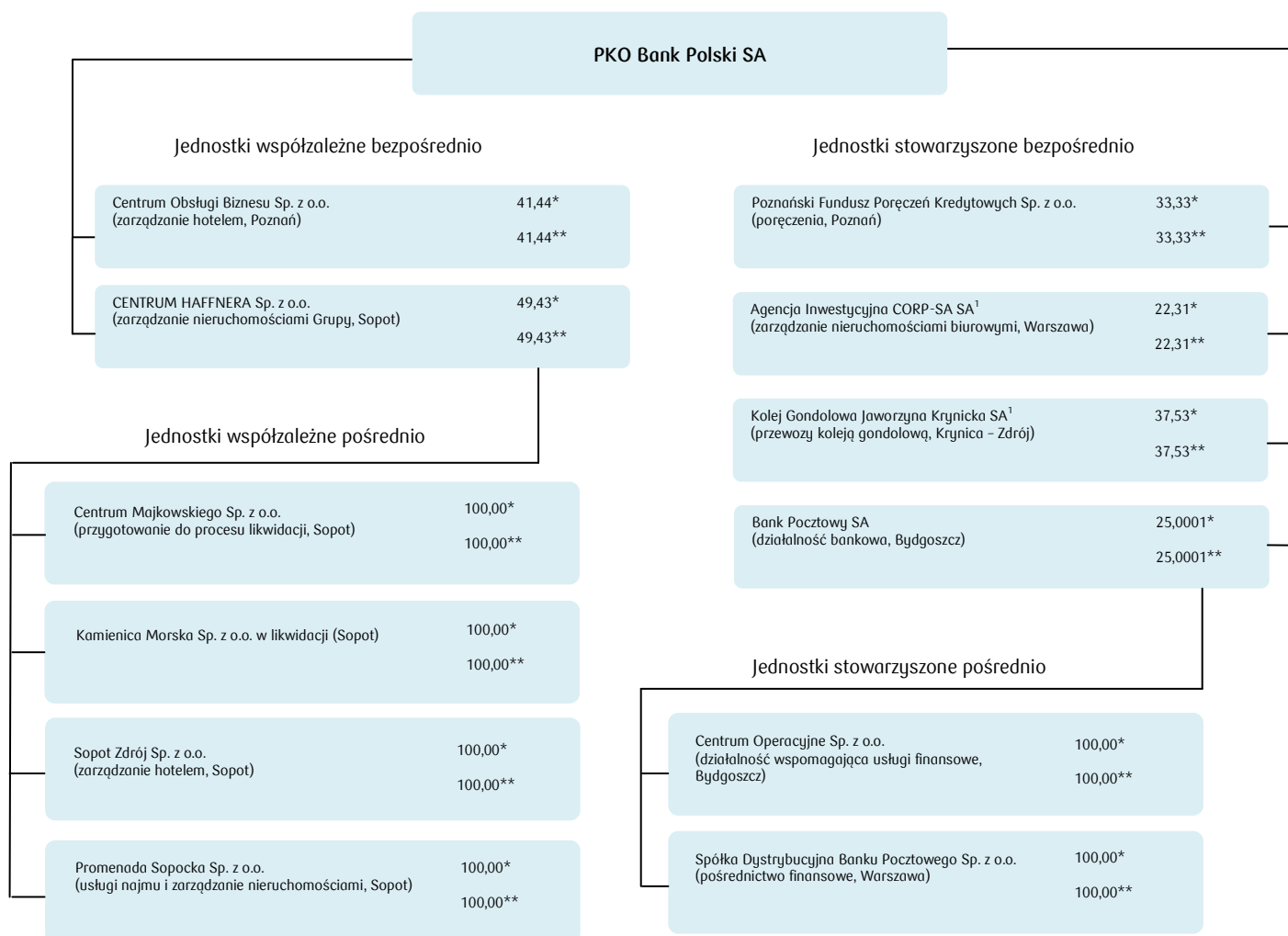
* Udział w kapitale w % na dzień 30.06.2013 roku

** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2012 roku

- 1) w spółkach komandytowych należących do Grupy Qualia Development komandytariuszem jest Qualia Development Sp. z o.o. a komplementariuszem – Qualia Sp. z o.o.; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza w wartości wniesionych wkładów,
- 2) poprzednia nazwa Bankowy Fundusz Leasingowy SA,
- 3) drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o.,
- 4) poprzednia nazwa Bankowy Leasing Sp. z o.o.,
- 5) drugim udziałowcem Spółki jest PKO Bank Polski SA,
- 6) drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Sp. z o.o.

Dodatkowo Bank posiada następujące jednostki współzależne i stowarzyszone:

Jednostki współzależne i stowarzyszone

* Udział w kapitale w % na dzień 30.06.2013 roku

** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2012 roku

1) Akcje Spółek są ujmowane w aktywach przeznaczonych do sprzedaży.

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w Nocie 19 „Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone”.

Wewnętrzne jednostki organizacyjne wchodzące w skład Banku

Sprawozdanie finansowe Banku, obejmujące dane finansowe za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku wraz z porównawczymi danymi finansowymi zostało sporządzone na podstawie danych finansowych wszystkich wchodzących w skład Banku jednostek organizacyjnych, za pośrednictwem, których Bank prowadzi swoją działalność. Na dzień 30 czerwca 2013 roku należą do nich: Centrala Banku w Warszawie, Dom Maklerski PKO BP SA, 11 jednostek specjalistycznych, 11 regionalnych oddziałów detalicznych, 7 regionalnych oddziałów korporacyjnych, 32 centra korporacyjne, 1127 oddziałów operacyjnych oraz 1149 agencji. Wymienione jednostki nie sporządzają samodzielnie sprawozdań finansowych.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

PKO Bank Polski SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i współzależnych, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO Bank Polski SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Sezonowość lub cykliczność w okresie śródrocznym

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku:

• Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej
• Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej
• Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Elżbieta Mączyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej
• Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej
• Ryszard Wierzba	Członek Rady Nadzorczej

W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odwołało z tym dniem ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Jana Bossaka - Członka Rady Nadzorczej, a powołało z tym dniem Panią Elżbietę Mączyńską - Ziemacką.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 28 sierpnia 2013 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 26 sierpnia 2013 roku.

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe publikowane jest łącznie ze skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2013 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Prezentowane skrócone sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2013 roku powinno być czytane łącznie ze sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2012 rok sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską i jest publikowane łącznie ze skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2013 roku.

2.1.1. Standardy i interpretacje wydane i zatwierdzone w 2013 roku po dacie opublikowania sprawozdania finansowego za 2012 rok

W 2013 roku, po dacie opublikowania rocznego sprawozdania finansowego, tj. po dniu 4 marca 2013 roku Unia Europejska, Rozporządzeniem Komisji Unii Europejskiej nr 301/2013 z dnia 27 marca 2013 roku zatwierdziła „Poprawki do MSSF: cykl 2009-2011”, dotyczące modyfikacji pięciu standardów, tj. MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34. Wprowadzone poprawki mają głównie charakter porządkowy. Poprawki do MSR 1 skutkują mniejszą liczbą informacji z poprzednich okresów sprawozdawczych, które jednostka ma obowiązek powtórzyć przy zmianie zasad rachunkowości, tj. brak wymogu sporządzania not do sprawozdania z sytuacji finansowej na początek poprzedniego okresu sprawozdawczego.

Dodatkowo, Unia Europejska, Rozporządzeniem Komisji Unii Europejskiej nr 313/2013 z dnia 4 kwietnia 2013 roku, zatwierdziła zmiany o charakterze porządkowym do MSSF 10, MSSF 11 oraz MSSF 12, które będą miały ewentualne zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych Banku za 2014 rok.

2.2. Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań:

2.2.1 Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. PKO Bank Polski SA planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/- 10% to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zwiększeniu o 532 miliony PLN lub zmniejszeniu o 326 milionów PLN. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną.

Gdyby natomiast zmianie o +/- 10% uległ wskaźnik PD (prawdopodobieństwo defaultu), to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek ocenianych metodą grupową uległaby odpowiednio zwiększeniu lub zmniejszeniu o ok. 78 milionów PLN. Z kolei zmiana stóp odzysku (RR – recovery rate) o +/- 10% przekłada się odpowiednio na spadek odpisów dla kredytów i pożyczek o 561 milionów PLN lub wzrost odpisów o 563 miliony PLN.

2.2.2 Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazującej na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Bank przeprowadził symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

Poniżej przedstawiono wyniki symulacji szacunkowych zmian wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości:

a) dla całego portfela nieopcyjnych instrumentów pochodnych:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2013		31.12.2012	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(45 920)	40 307	(45 124)	45 852
CIRS	(89 273)	79 426	(93 837)	98 908
pozostałe instrumenty	819	(1 810)	1 679	(1 698)
Razem	(134 374)	117 923	(137 282)	143 062

b) instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2013		31.12.2012	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(50 158)	44 652	(49 664)	50 656
CIRS	(89 927)	80 064	(94 439)	99 543
Razem	(140 085)	124 716	(144 103)	150 199

2.2.3 Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

W maju 2013 roku Bank wprowadził zmiany w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy usuwając zapisy dotyczące uprawnień do nagród jubileuszowych i niewynikających z Kodeksu Pracy odpraw emerytalnych. Uruchomiony został jednorazowy regulamin spłat nagród i odpraw ustalający zasady spłat określonych nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych do realizacji w lipcu 2013 roku.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy została utworzona indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzonej przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. W wycenie wykorzystano listę osób zawierającą wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Ustalona kwota rezerwy jest równa zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia.

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia stopy dyskonta finansowego na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe przedstawi poniższa tabela (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana rezerwy	30.06.2013		31.12.2012	
	scenariusz +0,25pp	scenariusz -0,25pp	scenariusz +0,25pp	scenariusz -0,25pp
Rezerwa na odprawy emerytalne oraz rentowe*	(1)	1	(4)	4
Razem	(1)	1	(4)	4

*Na dzień 31 grudnia 2012 roku szacunki obejmowały również nagrody jubileuszowe.

Dodatkowo, Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.2.4 Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania. W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 10 lat dla składników majątkowych podlegających amortyzacji z grupy grunty i budynki, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 14 milionów PLN lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 183 miliony PLN.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	4 880 644	5 517 104
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	4 512 469	5 032 078
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	256 824	224 030
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	271 730	361 892
Przychody z tytułu lokat w bankach	94 948	119 794
Inne	1 497	3 340
Pozostałe przychody, w tym:	569 199	857 973
Przychody z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających (Nota 15)	270 344	466 217
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	263 906	359 288
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	34 949	32 468
Razem	5 449 843	6 375 077

Koszty z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(2 236 528)	(2 387 527)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(2 152 552)	(2 260 428)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(57 698)	(107 728)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16 581)	(4 992)
Koszty z tytułu depozytów banków	(9 697)	(14 379)
Pozostałe koszty, w tym:	(6 976)	(815)
Koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(4 073)	(682)
Koszty z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(2 903)	(133)
Razem	(2 243 504)	(2 388 342)

4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	291 877	280 505
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	291 877	280 505
Pozostałe prowizje	1 552 075	1 467 593
Z tytułu kart płatniczych	580 661	539 293
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	422 266	439 586
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	260 999	202 821
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	99 212	83 349
Z tytułu operacji kasowych	57 457	61 994
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	35 425	35 246
Za obsługę masowych operacji zagranicznych	24 965	24 124
Z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	11 265	21 856
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3 918	10 267
Inne*	55 907	49 057
Z tytułu usług powierniczych	2 095	1 820
Razem	1 846 047	1 749 918

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Z tytułu kart płatniczych	(288 627)	(213 419)
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	(66 066)	(54 820)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(45 714)	(47 960)
Z tytułu usług rozliczeniowych	(13 496)	(11 025)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne banków	(5 366)	(5 040)
Inne*	(44 070)	(38 466)
Razem	(463 339)	(370 730)

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonej z wykorzystaniem technik wyceny:	7 525	(2 019)
Instrumenty pochodne, w tym:	20 747	(1 496)
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	497	(12 187)
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(13 222)	(523)
Instrumenty dłużne	(1 771)	16 625
Instrumenty kapitałowe	(1 903)	190
Razem	3 851	14 796

01.01.2013-30.06.2013	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	10 250 100	(10 230 156)	19 944
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	70 725	(86 818)	(16 093)
Razem	10 320 825	(10 316 974)	3 851

01.01.2012-30.06.2012	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	8 304 581	(8 303 354)	1 227
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	80 698	(67 129)	13 569
Razem	8 385 279	(8 370 483)	14 796

6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody uboczne	9 896	9 383
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	5 818	9 401
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	2 515	1 487
Inne	14 936	12 759
Razem	33 165	33 030
	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(8 025)	(2 050)
Koszty przekazanych darowizn	(7 502)	(7 919)
Koszty uboczne	(2 789)	(2 673)
Inne	(9 587)	(13 028)
Razem	(27 903)	(25 670)

7. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	24 592	-	-	5 536	-	19 056	-
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		19 056	-	-	-	-	19 056	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		5 536	-	-	5 536	-	-	-
Należności od banków	12	30 792	405	2 113	-	794	32 516	389
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	17	6 228 629	2 991 311	64 200	548 043	2 069 209	6 666 888	(922 102)
Sektor niefinansowy		6 161 413	2 973 572	63 695	547 917	2 061 832	6 588 931	(911 740)
kredyty gospodarcze		3 102 026	1 586 606	17 523	326 227	975 775	3 404 153	(610 831)
kredyty mieszkaniowe		1 639 861	635 909	34 621	66 351	524 830	1 719 210	(111 079)
kredyty konsumpcyjne		1 417 720	749 919	11 551	155 339	561 227	1 462 624	(188 692)
dłużne papiery wartościowe		1 806	1 138	-	-	-	2 944	(1 138)
Sektor finansowy, kredyty gospodarcze		45 226	17 520	459	-	718	62 487	(16 802)
Sektor budżetowy		21 990	219	46	126	6 659	15 470	6 440
kredyty gospodarcze		19 640	219	46	126	6 635	13 144	6 416
dłużne papiery wartościowe		2 350	-	-	-	24	2 326	24
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		1 226	963	-	21	-	2 168	(963)
Rzeczowe aktywa trwale		34	-	-	-	-	34	-
Wartości niematerialne		17 154	-	-	-	-	17 154	-
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	19	683 817	35 936	-	-	-	719 753	(35 936)
Pozostałe, w tym:		379 383	133 681	1 110	16 894	208 611	288 669	74 930
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	27	217 873	106 699	778	-	182 399	142 951	75 700
Razem		7 365 627	3 162 296	67 423	570 494	2 278 614	7 746 238	(883 682)

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	15 502	9 696	-	5 898	1 564	-	17 736	(8 132)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		12 998	-	-	5 898	1 564	-	5 536	1 564
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		2 504	9 696	-	-	-	-	12 200	(9 696)
Należności od banków	12	33 710	409	-	-	281	388	33 450	(128)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	17	4 982 790	2 900 896	31 397	604 375	1 881 673	23 552	5 405 483	(1 019 223)
Sektor niefinansowy		4 958 486	2 896 983	30 932	604 273	1 878 534	23 552	5 380 042	(1 018 449)
kredyty gospodarcze		2 272 444	1 168 124	8 612	159 571	678 527	8 751	2 602 331	(489 597)
kredyty konsumpcyjne		1 451 068	1 222 086	19 151	431 821	898 814	2 519	1 359 151	(323 272)
kredyty mieszkaniowe		1 234 974	506 773	3 169	12 881	301 193	12 282	1 418 560	(205 580)
Sektor finansowy, kredyty gospodarcze		8 525	2 565	160	102	2 178	-	8 970	(387)
Sektor budżetowy, kredyty gospodarcze		15 779	1 348	305	-	961	-	16 471	(387)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		1 278	-	-	3	-	-	1 275	-
Rzeczowe aktywa trwałe		143	2 804	-	-	-	-	2 947	(2 804)
Wartości niematerialne		18 017	3 695	-	-	-	-	21 712	(3 695)
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	19	475 669	16 705	-	-	-	-	492 374	(16 705)
Pozostałe, w tym:		293 282	108 577	-	26 139	67 225	264	308 231	(41 352)
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	27	114 023	91 691	-	-	58 086	220	147 408	(33 605)
Razem		5 820 391	3 042 782	31 397	636 415	1 950 743	24 204	6 283 208	(1 092 039)

8. Ogólne koszty administracyjne

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Świadczenia pracownicze	(1 076 520)	(1 114 517)
Koszty rzeczowe	(592 640)	(588 081)
Amortyzacja	(254 671)	(237 659)
Podatki i opłaty	(30 742)	(30 462)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(76 871)	(71 994)
Razem	(2 031 444)	(2 042 713)

Koszty wynagrodzeń/świadczenia pracownicze

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Wynagrodzenia*	(869 787)	(919 213)
Ubezpieczenia, w tym:	(172 935)	(161 913)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe**	(146 010)	(134 948)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(33 798)	(33 391)
Razem	(1 076 520)	(1 114 517)

* W pozycji „Wynagrodzenia” w I półroczu 2013 roku ujęto wpływ rozwiązania rezerwy na świadczenia emerytalno –rentowe oraz nagrody jubileuszowe w wysokości 179 milionów PLN.

**Poniesione przez Bank całkowite koszty z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych.

9. Podatek dochodowy

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(334 580)	(492 188)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(12 510)	4 804
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(347 090)	(487 384)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	78 399	42 233
Razem	(268 691)	(445 151)

Aktywo z tytułu podatku odroczonego

	30.06.2013	31.12.2012
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	434 896	369 007
Razem	434 896	369 007

10. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	1 548 519	2 005 686
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	1,24	1,60

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W okresach zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku oraz dnia 30 czerwca 2012 roku nie wystąpiły koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku zarówno w I półroczu 2013 roku jak i w I półroczu 2012 roku nie występowały instrumenty rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W okresach zakończonych dnia 30 czerwca 2013 roku oraz dnia 30 czerwca 2012 roku w Banku nie wystąpiły koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

11. Zadeklarowane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Zgodnie z uchwałą nr 7/2013 i uchwałą nr 8/2013 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 20 czerwca 2013 roku, ustalono dywidendę za 2012 rok w wysokości 2 250 000 tysięcy PLN, tj. 1,80 na jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2012 rok została określona na dzień 19 września 2013 roku, a wypłata dywidendy nastąpi w dniu 4 października 2013 roku.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

12. Należności od banków

	30.06.2013	31.12.2012
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 450 637	149 284
Lokaty w bankach	1 440 819	2 445 915
Rachunki bieżące	340 081	589 139
Udzielone kredyty i pożyczki	203 867	299 516
Środki pieniężne w drodze	5 045	3 329
Razem	3 440 449	3 487 183
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(32 516)	(30 792)
odpis z tytułu utraty wartości na należność od banku zagranicznego	(31 456)	(30 782)
Razem netto	3 407 933	3 456 391

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 38 „Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA”.

13. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe	3 370 030	278 240
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	3 281 200	216 521
obligacje skarbowe	2 688 910	216 521
bony skarbowe	592 290	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne	43 441	26 673
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne	29 980	15 064
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	14 198	18 611
obligacje emitowane przez GPW	9 145	13 880
obligacje emitowane przez PKO Finance AB	4 890	4 664
obligacje korporacyjne	163	67
emitowane przez banki, w tym:	1 211	1 371
obligacje BGK	1 211	1 361
Udziały i akcje w innych jednostkach notowane na giełdach	10 998	3 237
Certyfikaty inwestycyjne	853	713
Prawa poboru	-	40
Razem	3 381 881	282 230

Na dzień 30 czerwca 2013 roku w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back wynosiła 1 540 718 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku w portfelu aktywa finansowe przeznaczone do obrotu nie było zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back).

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

14. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Bank

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych w działalności Banku są: IRS, CIRS, FX Swap, FRA, Opcje, Forward.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał następujące typy instrumentów pochodnych:

	30.06.2013		31.12.2012	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	224 780	660 870	498 130	224 373
Pozostałe instrumenty pochodne	3 100 496	3 024 203	3 363 326	3 739 797
Razem	3 325 276	3 685 073	3 861 456	3 964 170

Rodzaj kontraktu	30.06.2013		31.12.2012	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	2 883 265	2 719 522	3 222 693	3 183 816
CIRS	190 218	791 493	357 675	370 043
FX Swap	83 417	32 103	109 819	207 538
Opcje	56 789	40 928	63 301	61 932
Forward	39 613	32 000	33 190	60 742
FRA	67 780	62 580	74 608	78 693
Inne	4 194	6 447	170	1 406
Razem	3 325 276	3 685 073	3 861 456	3 964 170

15. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Bank na dzień 30 czerwca 2013 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR. 39. WS. 99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.	Portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.	Portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.	Portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	lipiec 2013 – październik 2026	lipiec 2013 – marzec 2016	lipiec 2013 – czerwiec 2016	lipiec 2013 – lipiec 2016	lipiec 2013 – wrzesień 2022

Na dzień 30 czerwca 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej. Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Bank to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge). Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 30 czerwca 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa			
	30.06.2013		31.12.2012	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	212 529	362	256 223	54
CIRS	12 251	660 508	241 907	224 319
Razem	224 780	660 870	498 130	224 373

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 30 czerwca 2013 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	738 000	-	3 632 000	250 000	-	4 620 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	2 043 382	-	2 043 382
w tys. EUR	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	876 950	-	876 950
w tys. CHF	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS						
w tys. PLN	504 990	2 080 965	2 323 168	6 625 723	2 010 240	13 545 085
w tys. CHF	150 000	600 000	675 000	2 000 000	575 000	4 000 000
CIRS						
w tys. USD	-	-	-	-	750 000	750 000
w tys. CHF	-	-	-	-	695 419	695 419

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2012 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	1 150 000	60 000	1 816 000	360 000	-	3 386 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	1 929 630	-	1 929 630
w tys. EUR	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	846 700	-	846 700
w tys. CHF	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS						
w tys. PLN	-	1 196 440	5 095 105	8 084 755	2 010 240	16 386 540
w tys. CHF	-	350 000	1 500 000	2 425 000	575 000	4 850 000

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	64 073	447 142
Zyski odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(433 333)	47 656
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	188 279	(289 632)
- przychody odsetkowe	(270 344)	(466 217)
- wynik z pozycji wymiany	458 623	176 585
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(180 981)	205 166
Efekt podatkowy	34 386	(38 982)
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(146 595)	166 184
Niefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	497	(12 187)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	(245 054)	(241 976)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	46 560	45 975
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	(198 494)	(196 001)

16. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe	12 633 327	12 614 917
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	10 394 854	9 995 300
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 983 888	2 363 089
obligacje skarbowe PLN	1 761 214	1 322 226
bony skarbowe	222 674	1 040 863
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	254 585	256 528
obligacje komunalne EUR	147 416	145 343
obligacje komunalne PLN	107 169	111 185
Razem	12 633 327	12 614 917

17. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	153 815 321	148 313 487
sektor finansowy	3 979 660	3 177 999
gospodarcze, w tym:	3 979 660	3 177 999
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	361 030	-
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	14 492	8 779
sektor niefinansowy	142 218 988	137 530 488
mieszkaniowe	74 873 331	72 059 644
gospodarcze, w tym:	45 501 019	42 719 131
dopłaty do kapitałów podmiotów zależnych	215 460	214 209
konsumpcyjne	20 935 788	21 848 645
dłużne papiery wartościowe	908 850	903 068
sektor budżetowy	7 616 673	7 605 000
gospodarcze	6 448 561	6 429 961
mieszkaniowe	4 926	-
dłużne papiery wartościowe	1 163 186	1 175 039
Odписy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(6 666 888)	(6 228 629)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	147 148 433	142 084 858

	30.06.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	7 623 808	7 100 715
ze stwierdzoną utratą wartości	5 601 831	5 552 524
bez stwierdzonej utraty wartości	2 021 977	1 548 191
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	7 372 742	6 764 251
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	138 818 771	134 448 521
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	153 815 321	148 313 487
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(2 301 806)	(2 261 663)
ze stwierdzoną utratą wartości	(2 172 366)	(2 165 236)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(3 684 854)	(3 424 393)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(680 228)	(542 573)
Odpisy - razem	(6 666 888)	(6 228 629)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	147 148 433	142 084 858

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w Nocie 7 „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Według segmentów klienta	30.06.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	153 815 321	148 313 487
bankowości hipotecznej	67 031 644	63 960 739
korporacyjne	43 652 113	41 351 050
bankowości detalicznej i prywatnej	20 935 788	21 848 645
małych i średnich przedsiębiorstw	15 013 067	14 309 022
klientów rynku mieszkaniowego	6 591 727	6 621 043
dopłaty do kapitałów podmiotów zależnych	215 460	214 209
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	361 030	-
pozostałe należności	14 492	8 779
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(6 666 888)	(6 228 629)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	147 148 433	142 084 858

Na dzień 30 czerwca 2013 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 8,4% (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 8,3%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 51,4% (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 50,6%).

Na dzień 30 czerwca 2013 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 5,7% (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 5,6%).

18. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	13 455 378	11 922 509
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe	9 453 074	7 619 522
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne	2 639 446	2 780 212
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne	1 031 194	1 315 490
emitowane przez inne podmioty finansowe, obligacje korporacyjne	280 948	156 393
emitowane przez banki, obligacje korporacyjne	50 716	50 892
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-	(5 536)
obligacje korporacyjne	-	(5 536)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	13 455 378	11 916 973
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	207 044	163 489
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	170 756	130 991
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	36 288	32 498
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(19 056)	(19 056)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	187 988	144 433
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	13 643 366	12 061 406

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasyfikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom*

Na dzień 30 czerwca 2013 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
obligacje komunalne	1 144 520	1 163 573	1 160 860
obligacje korporacyjne	885 540	888 830	887 398
Razem	2 030 060	2 052 403	2 048 258

*Dotyczy portfeli reklasyfikowanych w III i IV kwartale 2012 roku.

19. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone

Na dzień 30 czerwca 2013 roku inwestycje Banku w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych zostały ujęte w cenach nabycia skorygowanych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Poniższe zestawienie przedstawia indywidualne wartości udziałów Banku w poszczególnych jednostkach podporządkowanych.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA	935 619	(603 723)	331 896
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
PKO Leasing SA ¹	90 000	-	90 000
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	77 474	-	77 474
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA	55 500	-	55 500
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	22 066	(10 666)	11 400
"Inter-Risk Ukraina" Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	19 713	(19 713)	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	11 693	-	11 693
Qualia Development Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
PKO Finance AB	172	-	172
Jednostki współzależne			
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	(44 371)	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(39 780)	106 720
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Razem	1 878 986	(719 753)	1 159 233

1) Poprzednia nazwa Bankowy Fundusz Leasingowy SA; zmiana nazwy została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2013 roku.

2) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA, wykazywanych w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, w łącznej wysokości 215 460 tysięcy PLN.

W I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA na podstawie przeprowadzonej wyceny zwiększył odpis aktualizujący wartość akcji KREDOBANK SA o kwotę 30 milionów PLN oraz zwiększył odpis aktualizujący wartość udziałów CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. o kwotę 5 936 tysięcy PLN, a także przekwalifikował (zgodnie z MSSF 5) wszystkie posiadane akcje spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA do aktywów przeznaczonych do sprzedaży.

Odpis aktualizujący wartość akcji KREDOABNK SA został ustalony na podstawie oszacowania wartości użytkowej wyliczonej w oparciu o obecną wartość zaktualizowanych, szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zgodnie z metodologią przyjętą do wyceny na koniec 2012 roku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA	935 619	(573 723)	361 896
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	73 281	-	73 281
Bankowy Fundusz Leasingowy SA ¹	70 000	-	70 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA	55 500	-	55 500
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	22 066	(10 666)	11 400
"Inter-Risk Ukraina" Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	19 713	(19 713)	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	11 693	-	11 693
Qualia Development Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
PKO Finance AB	172	-	172
Jednostki współzależne			
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	(38 435)	5 936
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(39 780)	106 720
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	29	-	29
Razem	1 854 822	(683 817)	1 171 005

1) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłaty dokonanej przez PKO Bank Polski SA z tytułu objęcia akcji w podwyższonym kapitale Spółki w wysokości 20 000 tysięcy PLN wykazanej w pozycji „Inne aktywa”.

2) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA, wykazanych w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” w łącznej wysokości 214 209 tysięcy PLN.

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych

	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
30.06.2013					
Grupa Bank Pocztowy SA	6 903 607	6 526 313	289 283	11 517	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	20 514	4 062	119	37	33,33
Razem	6 924 121	6 530 375	289 402	11 554	X
31.12.2012					
Grupa Bank Pocztowy SA	7 132 308	6 759 184	589 264	45 386	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	19 770	3 356	402	1 492	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	3 976	1 990	12 587	1 180	22,31
Razem	7 156 054	6 764 530	602 253	48 058	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Poczтового SA pochodzą ze sprawozdań skonsolidowanych sporządzonych według MSSF/MSR. Dane pozostałych spółek pochodzą ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Banku różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Banku. Dane za 2012 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie posiadał udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innymi inwestorami.

W I półroczu 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1) Zmiana nazw spółek z Grupy Kapitałowej Bankowego Funduszu Leasingowego SA

W marcu 2013 roku spółki z Grupy Kapitałowej Bankowy Fundusz Leasingowy SA zmieniły nazwy, w tym:

- spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA zmieniła nazwę na PKO Leasing SA; wyżej wymieniona zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2013 roku,
- spółka Bankowy Leasing Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.; wyżej wymieniona zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 marca 2013 roku.

2) Podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA

W dniu 19 marca 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA o kwotę 20 000 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 90 000 tysięcy PLN i dzieli się na 9 000 000 akcji o wartości nominalnej 10 PLN każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych akcji.

W wyniku wyżej wymienionej transakcji PKO Bank Polski SA nadal pozostaje jedynym akcjonariuszem w spółce PKO Leasing SA.

3) Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.

W dniu 19 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. o kwotę 4 194 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 77 483 tysiące PLN i dzieli się na 77 483 udziały o wartości nominalnej 1 tysiąc PLN każdy.

Udziały w podwyższonym kapitale objęli dotychczasowi udziałowcy, w tym: 4 193 udziały o łącznej wartości nominalnej 4 193 tysięcy PLN objął PKO Bank Polski SA, a 1 udział objęła spółka Qualia Development Sp. z o.o.

4) Zmiany w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W I półroczu 2013 roku w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.:

- a) w dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k. podwyższono wkład komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tysiąca PLN do 441 tysięcy PLN. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego 2013 roku,
- b) w dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k. podwyższono wkład komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tysiąca PLN do 2 551 tysięcy PLN. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego 2013 roku,
- c) w dniu 12 kwietnia 2013 roku zostały spełnione wszystkie warunki umowy dotyczącej nabycia przez spółkę Qualia Development Sp. z o.o. od Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich „Pol-Aqua” SA 44% udziałów w kapitale zakładowym spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. i tym samym Qualia Development Sp. z o.o. została jedynym udziałowcem spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. Wyżej wymieniona zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 16 maja 2013 roku,
- d) w dniu 17 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.; kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy - 99 udziałów o łącznej wartości nominalnej 4 950 PLN objęła spółka Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział objęła spółka Qualia Sp. z o.o.,
- e) w dniu 16 maja 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. o kwotę 6 924 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 6 974 tysięcy PLN i dzieli się na 13 948 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez spółkę Qualia Development SA (od 12 kwietnia 2013 roku jedynego udziałowca Spółki).
- f) dokonano następujących dopłat:
  - PKO Bank Polski SA wniósł dopłatę do spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wysokości 1 251 tysięcy PLN,
  - spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. w wysokości 157,5 tysiąca PLN,
  - spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do spółki Qualia - Residence Sp. z o.o. w wysokości 73 tysięcy PLN.

5) Zdarzenia, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w następnych kwartałach

W dniu 12 czerwca 2013 roku PKO Bank Polski SA podpisał z Nordea Bank AB (publ) umowę określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea:

- akcji spółki Nordea Bank Polska SA stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki wraz z portfelem wierzytelności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ) o wartości nominalnej wynoszącej 3 604 milionów PLN według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku,
- akcji spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki,
- akcji spółki Nordea Finance Polska SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki.

Powyższa transakcja uzależniona jest od uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Polsce, a także ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego. Po zamknięciu transakcji planowane jest dokonanie wykupu pozostałych akcji akcjonariuszy mniejszościowych Nordea Bank Polska SA.

Szczegółowe informacje dotyczące powyższej umowy znajdują się w Nocie 20 „Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)”.

W 2013 roku Bank kontynuował prace związane z wypracowaniem i utworzeniem modelu aliansu strategicznego w obszarze płatności realizowanych przez Bank oraz spółkę zależną Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA. Wyżej wymieniony projekt uwzględnia możliwość sprzedaży przez Bank pakietu kontrolnego wyżej wymienionej Spółki. Do końca czerwca 2013 roku nie podjęto wiążących decyzji dotyczących transakcji.

W I półroczu 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia dotyczące jednostek współzależnych i stowarzyszonych:

1) Zmiany w Grupie Kapitałowej CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.

W związku z zakończeniem realizowanego projektu w dniu 10 maja 2013 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Kamienica Morska Sp. z o.o. podjęło uchwałę o rozwiązaniu Spółki i otwarciu jej likwidacji z dniem 1 czerwca 2013 roku.

2) Przekwalifikowanie akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA do aktywów przeznaczonych do sprzedaży

W kwietniu 2013 roku PKO Bank Polski SA, biorąc pod uwagę stan prac związanych ze sprzedażą akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA, dokonał przekwalifikowania wszystkich posiadanych akcji wyżej wymienionej Spółki do aktywów przeznaczonych do sprzedaży (zgodnie z MSSF 5).

Dotychczas Spółka była podmiotem stowarzyszonym Banku konsolidowanym metodą praw własności.

20. Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

PKO Bank Polski SA w dniu 12 czerwca 2013 roku zawarł z Nordea Bank AB (publ), spółką zarejestrowaną w Szwecji, umowę („Umowa”) określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea:

1) spółki Nordea Bank Polska SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 55 061 403 akcji Spółki o wartości nominalnej 5 PLN każda, stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki, w drodze publicznego wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji. Ustalona w Umowie cena wynosi 2 642 miliony PLN i będzie podlegała korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Bank Polska SA.

2) spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 1 725 329 akcji Spółki o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki. Ustalona w Umowie cena wynosi 180 milionów PLN i będzie podlegała korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA.

3) spółki Nordea Finance Polska SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 4 100 000 akcji Spółki o wartości nominalnej 1 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki. Ustalona w Umowie cena wynosi 8 milionów PLN i nie będzie podlegała korekcie.

Umowa przewiduje również nabycie portfela wierzytelności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ) o wartości nominalnej wynoszącej 3 604 miliony PLN według stanu na 31 grudnia 2012 roku.

Jednym z elementów powyższej transakcji („Transakcja”) jest utrzymanie przez Grupę Nordea finansowania portfela kredytów hipotecznych udzielonych przez Nordea Bank Polska SA („Portfel Hipoteczny”). Finansowanie zostanie zapewnione przez udzielenie przez Nordea Bank AB (publ) PKO Bankowi Polskiemu SA linii kredytowej w kwocie do: 3 869,4 miliona CHF, 501 milionów EUR oraz 4,5 miliona USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie („Linia Kredytowa”). Umowa dotycząca Linii Kredytowej ma zostać zawarta przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia Transakcji. Linia Kredytowa ma zostać zabezpieczona przelewem na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu Portfela Hipotecznego dokonany na rzecz Nordea Bank AB (publ) przez Nordea Bank Polska SA. Średnia efektywna marża w maksymalnym okresie finansowania w ramach Linii Kredytowej wynosi 63 punkty bazowe powyżej właściwej stopy referencyjnej. Linia Kredytowa nie przewiduje prowizji związanych z udzieleniem finansowania.

PKO Bank Polski SA odpożyczy środki pozyskane w ramach Linii Kredytowej na rzecz Nordea Bank Polska SA w formie linii kredytowej push-down w kwocie do: 3 869,4 miliona CHF, 501 milionów EUR oraz 4,5 miliona USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie. Linia kredytowa push-down będzie niezabezpieczona. Warunki finansowe wyżej wymienionej linii (marża kredytowa, prowizja) są ustalone na warunkach rynkowych.

Ponadto, w ramach Transakcji Grupa Nordea zobowiązała się partycypować w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego na warunkach określonych w umowie dotyczącej podziału ryzyka kredytowego, która zostanie podpisana przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia transakcji („Umowa Podziału Ryzyka”). Zgodnie z Umową Podziału Ryzyka, Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od zamknięcia Transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

Nordea Bank AB (publ) zobowiązuje się także utrzymać udzielone na rzecz Nordea Bank Polska SA pożyczki podporządkowane w kwotach: 68 milionów CHF i 224 milionów CHF oraz terminach zapadalności przypadających odpowiednio w 2019 roku i 2022 roku („Pożyczki Podporządkowane”). Zgodnie z Umową spłata obu Pożyczek Podporządkowanych nastąpić ma na 5 lat przed terminem zapadalności określonym w odpowiednich umowach Pożyczek Podporządkowanych, pod warunkiem uzyskania stosownych zgód regulacyjnych wymaganych dla dokonania każdej spłaty.

Ponadto, w ramach Transakcji Nordea Bank AB (publ) zobowiązała się do spowodowania, że Nordea Bank Polska SA zaoferuje PKO Bankowi Polskiemu SA, w dniu zamknięcia Transakcji, warranty subskrypcyjne uprawniające PKO Bank Polski SA do objęcia akcji nowej emisji Nordea Bank Polska SA („Nowe Akcje”) po cenie emisyjnej odpowiadającej cenie oferowanej w publicznym wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA. Objęcie przez PKO Bank Polski SA Nowych Akcji ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu adekwatności kapitałowej tego Banku w związku z Transakcją.

Zamknięcie Transakcji jest uzależnione od określonych w Umowie warunków zamknięcia (warunków zawieszających), obejmujących w szczególności:

- uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji Nordea Bank Polska SA oraz akcji Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tych Spółek,
- świadczenie przez Grupę Nordea w ramach umowy outsourcingowej usług IT umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie Nordea Bank Polska SA w okresie poprzedzającym migrację do systemów IT PKO Banku Polskiego SA,
- dokonanie rejestracji przez właściwy sąd rejestrowy warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA celem umożliwienia PKO Bank Polski SA objęcia Nowych Akcji.

Zamiarem PKO Banku Polskiego SA jest dokonanie – po zamknięciu Transakcji – wykupu akcji pozostałych akcjonariuszy mniejszościowych Nordea Bank Polska SA w celu nabycia pozostałych akcji Nordea Bank Polska SA i podjęcie niezbędnych działań celem zniesienia dematerializacji oraz wycofania akcji Nordea Bank Polska SA z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Następnie przeprowadzone zostanie połączenie Nordea Bank Polska SA z PKO Bankiem Polskim SA przez przeniesienie całego majątku Nordea Bank Polska SA na PKO Bank Polski SA (połączenie przez przejęcie).

Transakcja jest zgodna ze Strategią PKO Banku Polskiego SA przyjętą na lata 2013 – 2015 i ma na celu wzmocnienie pozycji PKO Banku Polskiego SA jako lidera w polskim sektorze bankowym, poszerzenie kanałów dystrybucji oraz doskonalenie jakości usług. Realizacja Transakcji w znaczący sposób poprawi pozycję Banku w segmencie zamożnych klientów detalicznych, wzmocni kompetencje w segmencie bankowości korporacyjnej oraz spowoduje wzrost w zakresie bancassurance.

PKO Bank Polski SA w dniu 19 czerwca 2013 roku za pośrednictwem Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego, przekazał Komisji Nadzoru Finansowego, Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA oraz Polskiej Agencji Prasowej SA treść wezwania do zapisywania się na sprzedaż 55 498 700 akcji spółki Nordea Bank Polska SA z siedzibą w Gdyni, upoważniających do wykonywania 100% głosów na walnym zgromadzeniu tego podmiotu. Ogłoszenie wezwania nastąpiło na podstawie art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie Publicznej, w związku z umową dotyczącą nabycia przez Bank 99,21% akcji Nordea Bank Polska SA od Nordea Bank AB (publ). Informacje dotyczące Transakcji oraz ogłoszenia wezwania były przekazane w raportach bieżących (odpowiednio: nr 37/2013 z dnia 12 czerwca 2013 roku i nr 40/2013 z dnia 19 czerwca 2013 roku).

21. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	30.06.2013	31.12.2012
Oprogramowanie	1 507 301	1 418 873
Inne, w tym:	161 746	262 247
nakłady	142 401	244 042
wartość firmy związana z aktywami przejętymi od spółki zależnej	7 785	7 785
Razem	1 669 047	1 681 120

Rzeczowe aktywa trwałe	30.06.2013	31.12.2012
Grunty i budynki	1 676 432	1 629 368
Maszyny i urządzenia	435 013	390 331
Środki trwałe w budowie	139 830	251 065
Środki transportu	243	253
Nieruchomości inwestycyjne	193	238
Inne	140 679	111 403
Razem	2 392 390	2 382 658

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz istotne zobowiązania z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych.

22. Zobowiązania wobec banków

	30.06.2013	31.12.2012
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 441 618	1 393 048
Depozyty banków	1 401 426	1 006 347
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	65 618	-
Rachunki bieżące	48 116	71 539
Inne depozyty z rynku pieniężnego	46 570	31 954
Razem	3 003 348	2 502 888

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku otrzymane kredyty i pożyczki były spłacane terminowo i bez naruszeń istotnych postanowień umów kredytów lub pożyczek.

23. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania wobec ludności	115 993 090	110 127 352
Depozyty terminowe	65 745 360	62 895 895
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	50 007 836	47 026 306
Inne depozyty z rynku pieniężnego	239 894	205 151
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	37 431 427	41 154 325
Depozyty terminowe	14 034 351	17 381 502
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	11 398 859	10 709 239
- otrzymane od PKO Finance AB*	9 794 747	9 171 845
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	9 852 768	11 545 398
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 478 050	851 416
Inne depozyty z rynku pieniężnego	667 399	666 770
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	4 451 260	3 458 897
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	2 911 134	2 870 735
Depozyty terminowe	1 471 261	562 397
Inne depozyty z rynku pieniężnego	68 865	25 765
Razem	157 875 777	154 740 574

* W pozycji „Otrzymane kredyty i pożyczki” ujęto otrzymane pożyczki w kwotach odpowiednio: 850 000 tysięcy EUR, 750 000 tysięcy CHF oraz 1 000 000 tysięcy USD od PKO Finance AB, spółki zależnej Banku, jako środki pozyskane w drodze emisji obligacji.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku otrzymane kredyty i pożyczki były spłacane terminowo i bez naruszeń istotnych postanowień umów kredytów lub pożyczek.

Według segmentu klienta	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	111 714 709	105 799 406
korporacyjne	20 355 643	23 967 961
otrzymane kredyty i pożyczki	11 398 859	10 709 239
małych i średnich przedsiębiorstw	8 426 685	8 766 193
klientów rynku mieszkaniowego	4 501 831	4 646 359
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 478 050	851 416
Razem	157 875 777	154 740 574

24. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania z tytułu emisji		
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	423 193	368 622
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu - obligacje bankowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	494 587	497 283
Razem	917 780	865 905

	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	70 507	497 283
od 3 miesięcy do 1 roku	707 664	182 150
od 1 roku do 5 lat	139 609	186 472
Razem	917 780	865 905

W okresie 6 miesięcy 2013 roku Bank wyemitował bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 444 258 tysięcy PLN, klasyfikowane odpowiednio jako zobowiązania desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z MSR 39.11A ppkt. a oraz wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W I półroczu 2013 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 397 096 tysięcy PLN.

25. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 30 czerwca 2013 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Wartość bilansowa
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,12	14.09.2022	1 624 355

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Wartość bilansowa
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	6,60	14.09.2022	1 631 256

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

Za okres zakończony	01.01-30.06.2013	01.01-30.06.2012
Stan zobowiązań podporządkowanych na początek okresu	1 631 256	1 614 377
Zwiększenia z tytułu:	45 488	47 503
odsetki naliczone	45 401	47 360
inne	87	143
Zmniejszenia z tytułu:	(52 389)	(47 511)
spłaty odsetek	(52 389)	(47 511)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 624 355	1 614 369

26. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2013	31.12.2012
Koszty do zapłacenia	365 404	318 690
Przychody pobierane z góry	401 972	343 366
Inne zobowiązania, w tym:	3 782 014	1 137 307
zadeklarowana dywidenda	2 250 000	-
spłata nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych	186 900	-
Razem	4 549 390	1 799 363

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku PKO Bank Polski SA nie posiadał zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałby się z płatności wynikających z zawartych umów.

27. Rezerwy

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan rezerw na początek okresu, w tym:	2 254	429 728	215 619	71 494	719 095
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	36 068	149 681	71 494	259 497
Rezerwa długoterminowa	-	393 660	65 938	-	459 598
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	537	106 699	11 640	118 876
Wykorzystanie rezerw	-	(193 142)	-	(10 044)	(203 186)
Rozwiązanie rezerw	-	(179 429)	(182 399)	-	(361 828)
Transfery i inne zmiany	-	(25 380)	778	25 380	778
Stan rezerw na koniec okresu, w tym:	2 254	32 314	140 697	98 470	273 735
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	1 285	106 699	98 470	208 708
Rezerwa długoterminowa	-	31 029	33 998	-	65 027

*Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 67 578 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 2 644 tysiące PLN.

W maju 2013 Bank wprowadził zmiany w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy usuwając zapisy dotyczące uprawnień do nagród jubileuszowych i nie wynikających z Kodeksu Pracy odpraw emerytalnych. Uruchomiony został jednorazowy regulamin spłat nagród i odpraw ustalający zasady spłat określonych nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych do realizacji w lipcu 2013 roku.

Jednocześnie w Banku uruchomiony został Pracowniczy Program Emerytalny. Wpis do rejestru PPE prowadzonego przez KNF został zrealizowany w dniu 5 lipca 2013 roku. Zgodnie z postanowieniami Zakładowej Umowy Emerytalnej pracownicy uzyskali możliwość przystępowania do Programu od dnia 15 lipca 2013 roku. Zasady działania PPE w PKO Banku Polskim określone zostały w Zakładowej Umowie Emerytalnej podpisanej przez Pracodawcę z zakładowymi organizacjami związkowymi.

W ramach PPE (dla pracowników, którzy przystąpili do Programu) Bank nalicza składkę podstawową o wartości 3% składników wynagrodzenia od których naliczane są składki na ubezpieczenia społeczne. Pracownicy mają prawo do zadeklarowania składek dodatkowych, które są odprowadzane do Programu za pośrednictwem Pracodawcy i potrącane są z wynagrodzenia Pracownika. PPE zarządza PKO TFI SA.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan rezerw na początek okresu, w tym:	2 254	426 973	111 769	74 493	615 489
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	38 069	111 769	74 493	226 585
Rezerwa długoterminowa	-	388 904	-	-	388 904
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	-	91 691	5 235	96 926
Wykorzystanie rezerw	-	-	-	(33 192)	(33 192)
Rozwiązanie rezerw	-	-	(58 086)	-	(58 086)
Transfery i inne zmiany	-	-	(220)	-	(220)
Stan rezerw na koniec okresu, w tym:	2 254	426 973	145 154	46 536	620 917
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	38 069	145 154	46 536	232 013
Rezerwa długoterminowa	-	388 904	-	-	388 904

*Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 35 113 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 5 150 tysięcy PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wypływów korzyści ekonomicznych.

POZOSTAŁE NOTY

28. Zobowiązania warunkowe

Programy subemisji

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją:

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązki umowy	Rodzaj subemisji
Stan na dzień 30 czerwca 2013				
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 633 000	15.06.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	800 000	31.07.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	102 700	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	71 205	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		2 690 905		
Stan na dzień 31 grudnia 2012				
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 633 000	15.06.2017	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	537 000	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	102 700	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	89 749	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka G	obligacje korporacyjne	67 070	31.10.2017	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		2 513 519		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 30 czerwca 2013 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 159 731 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 155 452 tysięcy PLN) oraz dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 32 884 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 71 580 tysięcy PLN).

Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	30.06.2013	31.12.2012
Podmioty finansowe	964 319	1 401 646
Podmioty niefinansowe	29 782 323	28 612 603
Podmioty budżetowe	3 293 705	2 462 680
Razem	34 040 347	32 476 929
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	8 342 733	8 397 676

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	30.06.2013	31.12.2012
Podmioty finansowe	1 127 080	1 222 752
Podmioty niefinansowe	9 914 848	10 193 861
Podmioty budżetowe	378 011	135 943
Razem	11 419 939	11 552 556

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie udzielił poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzielił gwarancji jednostce zależnej lub innemu podmiotowi, których łączna wartość stanowiłaby równowartość minimum 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w Nocie 27 „Rezerwy”.

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane (według wartości nominalnej)

	30.06.2013	31.12.2012
Finansowe	1 119 459	1 256 389
Gwarancyjne	1 811 136	1 707 143
Razem	2 930 595	2 963 532

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie posiadał aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

29. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 351 980 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 387 046 tysięcy PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku wynosiła 251 766 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 143 051 tysięcy PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

W dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie w terminie do dnia 31 stycznia 2012 roku i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia z urzędu na dzień 9 lutego 2012 roku. Na wniosek pełnomocnika powodów, termin rozprawy przesunięto na dzień 24 kwietnia 2012 roku, na której to rozprawie oddalono wniosek o odroczenie rozprawy do końca września 2012 roku. Sąd odroczył ogłoszenie postanowienia w sprawie wniosku o zawieszenie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazującą wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard. W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku oddalającego skargę MasterCard. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania.

Decyzja sądu w tej sprawie została dostarczona pełnomocnikowi powoda w styczniu 2013 roku. W lutym 2013 roku akta sądowe zostały przekazane do sądu pierwszej instancji. Obecnie sprawa jest przedmiotem ponownego badania przez SOKiK. Termin kolejnej rozprawy został wyznaczony na dzień 29 października 2013 roku. Na dzień 30 czerwca 2013 roku Bank posiada zobowiązanie na kwotę 16 597 tysięcy PLN.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku dodatkowo Bank jest m.in. stroną postępowań odwoławczych od decyzji Prezesa UOKiK przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów w związku z możliwością stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów indywidualnych kont emerytalnych („IKE”) oraz postępowania w związku ze stosowaniem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach. W odniesieniu do pierwszego z postępowań 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy PLN, w tym:

- w wysokości 7 111 tysięcy PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz wysokości odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza,
- w wysokości 4 741 tysięcy PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia,
- w wysokości 2 845 tysięcy PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku Bank posiadał na powyższe kwoty zobowiązanie w kwocie 4 000 tysięcy PLN.

W odniesieniu do drugiego z postępowań 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy PLN, na którą na dzień 30 czerwca 2013 roku Bank utworzył zobowiązanie w tej samej kwocie. Oba postępowania odwoławcze prowadzi w imieniu Banku renomowane kancelarie prawne. Bank odwołał się od obu decyzji Prezesa UOKiK, odpowiednio w dniu 2 oraz 16 stycznia 2013 roku. Na dzień 30 czerwca 2013 roku postępowania są w toku.

Ponadto Bank jest stroną:

- 1) postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK o uznanie postanowień wzorców umów o kredyt konsumencki za niedozwolone. Bank złożył odpowiedź na pozew. Sprawa jest w toku;
- 2) 3 postępowań wszczętych przez osobę fizyczną - o uznanie za niedozwolone postanowień umów o kredyt mieszkaniowy zawartych z Bankiem w 2001 roku i w 2003 roku oraz Regulaminu rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego z 1997 roku, zmodyfikowanego w 1998 roku. Bank złożył odpowiedź na pozew. W dniu 2 lipca 2013 roku odbyła się pierwsza rozprawa. Wyrokiem sądu z dnia 9 lipca 2013 roku oddalono powództwo przeciwko Bankowi we wszystkich trzech sprawach;
- 3) postępowania wszczętego przez osobę fizyczną - o uznanie za niedozwolone zapisów Taryfy opłat i prowizji w punktach przewidujących opłaty za czynności monitorująco-upominawcze w związku z opóźnieniem się klientów ze spłatą bieżących zadłużeń. Bank przygotowuje odpowiedź na pozew.

W sprawach tych nie ma ryzyka ukarania Banku karami finansowymi.

Ponadto Bank jest zaangażowany w trzy postępowania przed Prezesem UOKiK. Postępowanie administracyjne dotyczy stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów o kredyt konsumencki, z wyłączeniem umów o karty kredytowe. Postępowanie zostało zawieszono do dnia 30 września 2013 roku. Pozostałe dwa postępowania wyjaśniające dotyczą wstępnego ustalenia, czy Bank naruszył swoimi działaniami polegającymi na pobieraniu opłaty za wypłatę gotówki w swoich placówkach agencyjnych ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów oraz czy sposób oferowania przez Bank kredytów hipotecznych w ramach „Jesienniej promocji kredytów hipotecznych” może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Postępowania są w toku.

b) Roszczenia reprivatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się pięć postępowań administracyjnych i administracyjno-sądowych o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia, skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprivatyzacyjnych oraz jedno postępowanie administracyjne o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości posiadanej przez Bank. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do trzech nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli (toczą się postępowania sądowe i administracyjne).

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) - dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku - o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, wydanie orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, z rażącym naruszeniem prawa. Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców, podział majątku CFP, w tym przeniesienie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości. Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2013 roku Sąd oddalił skargę. Od wyroku przysługującej skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony Bankowi w dniu 20 czerwca 2013 roku. Przygotowana i złożona została skarga kasacyjna.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że w 2013 roku prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

30. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2012
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 591 688	10 229 230	8 766 337
Bieżące należności od banków	1 833 592	2 006 184	2 527 735
Razem	7 425 280	12 235 414	11 294 072

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	3 807 826	4 298 595
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	318 017	445 546
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	274 259	426 757
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	104 836	138 731
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczonego do obrotu	34 397	32 462
Pozostałe odsetki otrzymane	709 824	715 606
Razem	5 249 159	6 057 697

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Otrzymane dywidendy od jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	53 131	74 149
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	1 578	1 589
Razem	54 709	75 738

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(1 557 542)	(1 657 671)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(94 070)	(27 067)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(66 403)	(111 232)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie odsetki od rachunków bieżących, premie od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych)	(445 696)	(518 623)
Razem	(2 163 711)	(2 314 593)

31. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad Bankiem jako podmiot posiadający 31,39% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w Nocie 1 „Informacje ogólne” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 roku, Nr 119, poz. 1115, z późn. zm.), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	65 902	94 874
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	22 052	48 603
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	43 850	46 271

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody z tytułu prowizji	2 473	2 304

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody z tytułu prowizji	3 918	10 267

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody z tytułu prowizji	11 265	21 856

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	30.06.2013			01.01.-30.06.2013		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 2	400 105	216	477 879	2 463	155	(1 018)
Podmiot 3	-	53 776	500 000	(1)	1	(86)
Podmiot 4	-	96	481 109	-	2	(168)
Podmiot 5	251 535	79	202 665	4 408	884	(309)
Podmiot 6	47 415	53 545	335 000	803	243	(426)
Podmiot 7	-	125 255	300 000	-	210	(1 088)
Podmiot 8	195 307	15 948	204 693	4 656	196	(115)
Podmiot 9	-	6	400 000	-	152	-
Podmiot 10	31 099	68 804	238 764	1 611	6	(591)
Podmiot 11	242 928	66 232	20 500	5 381	57	(523)
Podmiot 12	108 939	49 658	136 995	3 839	941	(807)
Podmiot 13	119 249	13 161	133 498	2 894	45	(64)
Podmiot 14	-	2 194	238 650	-	26	(398)
Podmiot 15	31 890	4 638	200 000	912	232	(55)
Pozostałe podmioty	460 363	603 536	328 342	8 499	2 023	(8 818)
Razem	1 888 830	1 057 144	6 278 095	35 465	5 173	(14 466)

Podmiot	31.12.2012			2012		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 14	-	160	1 953 687	-	93	(938)
Podmiot 7	-	70 879	1 933 000	-	334	(7 707)
Podmiot 2	-	412	792 344	343	235	(24 291)
Podmiot 9	-	33	400 000	-	246	(3 819)
Podmiot 6	199 718	40 754	359 487	5 382	426	(1 584)
Podmiot 13	118 919	9 342	266 864	8 244	283	(131)
Podmiot 10	174 441	47 445	243 054	4 974	15	(7 396)
Podmiot 11	240 340	27 642	19 000	13 872	69	(2 479)
Podmiot 4	11	1 887	222 800	631	34	-
Podmiot 21	-	194 771	-	50	1 248	(4 031)
Podmiot 5	78 916	32 554	190 500	2 924	95	(2 985)
Podmiot 12	150 671	79 299	142 499	9 106	2 188	(2 967)
Podmiot 20	103 321	5 011	16 712	7 007	393	(13)
Podmiot 15	38 283	8 986	100 000	4 075	404	(334)
Pozostałe podmioty	464 658	436 083	375 437	90 468	10 062	(152 587)
Razem	1 569 278	955 258	9 095 384	147 076	16 125	(211 262)

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ
ZA OKRES SZĘŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2013 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

32. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

30 czerwca 2013 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio								
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	2	-	332	12	1	3	3	7 000
PKO Leasing SA ¹⁾	314 576	32 629	240 489	7 863	6 641	9 413	3 007	1 465 110
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA	1 867	-	41 920	15 655	15 303	49 781	39 500	5 000
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	-	-	2 435	2	2	306	306	-
Inteligo Financial Services SA	57 027	-	128 649	2 008	10	36 635	2 280	-
KREDOBANK SA	260 861	150 380	3 846	1 213	1 213	-	-	134 326
PKO BP BANKOWY PTE SA	146	-	2 327	433	4	538	538	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	2 461	80	10	72	55	593
PKO Finance AB	-	-	9 799 406	-	-	178 513	178 513	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	17 252	-	18 733	84 564	83 832	642	626	-
Qualia Development Sp. z o.o.	215 460	-	11 112	9	9	183	183	13 911
Jednostki zależne pośrednio								
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. ²⁾	2 169 218	2 168 930	213	50 133	49 394	22	1	171 066
Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o.	142 954	142 954	-	4 042	2 362	-	-	-
Fort Mokotów Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	4 009	1	1	67	67	-
PKO BP Faktoring SA	264 533	264 533	784	5 227	5 003	-	-	235 175
Qualia - Residence Sp. z o.o.	1	-	188	10	6	3	3	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	76 974	76 974	19	1 587	1 552	12	12	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	457	6	6	1	1	-
Qualia Sp. z o.o.	-	-	3	1	1	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	-	-	2 135	2	2	31	31	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	50 041	50 041	5 438	1 746	1 693	77	77	1 855
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	70 991	70 991	7 106	2 514	2 438	132	132	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	73 243	73 243	2 548	2 077	2 049	13	13	9 027
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa	-	-	1	1	1	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	7 020	7 020	2 636	196	195	34	34	1 015
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa	-	-	2	1	1	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa	-	-	48	2	2	3	3	-
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	17 524	17 524	-	412	412	2 024	-	-
Jednostki współzależne bezpośrednio								
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	442	4	4	-	-	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp z o.o.	31 158	31 158	17 263	650	650	210	210	146
Jednostki współzależne pośrednio								
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	81	3	3	-	-	-
Kamienica Morska Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	815	3	3	-	-	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	46 512	46 512	2 694	585	585	31	31	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	223 943	223 943	5 147	2 832	2 832	42	42	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio								
Bank Pocztowy SA	-	-	198	32	26	355	-	3 561
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	20 168	1	1	144	144	-
Jednostka stowarzyszona bezpośrednio przeznaczona do sprzedaży								
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	3 526	3 526	3 982	104	104	60	60	-
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	69	-	-	319	-	47	-	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio								
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	22	1	1	-	-	-
RAZEM	4 044 898	3 360 358	10 328 109	184 331	176 352	279 394	225 872	2 047 785

1) poprzednia nazwa Bankowy Fundusz Leasingowy SA

2) poprzednia nazwa Bankowy Leasing Sp. z o.o.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ
ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2013 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

31 grudnia 2012 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio								
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	-	-	501	23	3	11	11	-
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	176 577	19 547	279 165	9 623	6 986	16 041	297	1 446 637
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA	2 411	-	69 842	18 984	18 984	73 724	73 710	5 000
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	-	-	19 793	4	4	336	336	-
Inteligo Financial Services SA	31 882	-	126 269	2 502	21	54 212	6 199	-
KREDOBANK SA	352 374	260 544	1 888	5 923	5 923	855	-	5 001
PKO BP BANKOWY PTE SA	8	-	47 248	633	14	725	725	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	2 842	38	20	266	135	593
PKO Finance AB	-	-	9 176 447	-	-	210 978	209 498	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	13 470	-	19 418	150 749	148 991	1 188	1 188	-
Qualia Development Sp. z o.o.	214 209	-	12 456	34	18	801	794	2 411
Jednostki zależne pośrednio								
Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 008 357	1 996 581	2 802	111 012	110 921	6 874	12	254 186
Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o.	155 285	155 285	-	10 318	10 318	35 980	-	-
Fort Mokotów Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	4 270	3	3	192	192	-
PKO BP Faktoring SA	243 309	243 309	3 241	15 931	15 686	1 306	9	255 935
Qualia - Residence Sp. z o.o.	-	-	862	35	35	708	15	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	76 994	76 894	1 974	5 100	5 100	276	13	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	287	7	7	7	7	-
Qualia Sp. z o.o.	-	-	5	3	3	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	-	-	-	2	2	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	60 389	60 389	7 244	5 334	5 334	257	257	1 855
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	83 809	83 809	11 491	7 478	324	299	299	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	47 502	47 502	65	2 649	2 649	807	-	35 756
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa	-	-	1	3	3	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	4 069	4 069	2 120	145	145	26	13	373
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa	-	-	-	2	2	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa	-	-	5	2	2	-	-	-
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	15 149	15 149	-	1 012	1 012	1 982	-	-
Jednostki współzależne bezpośrednio								
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	296	7	7	-	-	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp z o.o.	30 010	30 010	18 975	1 015	1 015	626	569	144
Jednostki współzależne pośrednio								
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	593	6	6	-	-	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	11	6	6	-	-	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	43 857	43 857	5 225	1 205	1 205	721	152	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	212 691	212 691	1 816	5 911	5 911	2 785	3	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio								
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	61	-	-	690	-	86	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	91	93	78	1 160	285	1 409
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	19 402	2	2	299	299	-
Jednostka stowarzyszona bezpośrednio przeznaczona do sprzedaży								
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	4 235	4 235	343	291	291	50	43	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio								
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	21	3	3	-	-	-
RAZEM	3 776 648	3 253 871	9 837 009	356 778	341 034	413 578	295 061	2 009 300

33. Transakcje z podmiotami powiązаныmi osobowo

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku podmiotami powiązаныmi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały trzy podmioty.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

34. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zarząd Banku	4 950	7 694
Rada Nadzorcza Banku	613	621
Razem	5 563	8 315

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zarząd Banku	20	20
Razem	20 *	20 *

* Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych.

b) świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

e) płatności w formie akcji własnych

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	30.06.2013	31.12.2012
Zarząd Banku	97	149
Rada Nadzorcza Banku	2 283	2 314
Razem	2 380	2 463

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

35. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, Bank wdrożył poprzez uchwały:

- Rady Nadzorczej Banku: „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” (stanowiące podstawę wydania kolejnych regulacji) oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”,
- Zarządu Banku: „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze”,
- Rad Nadzorczych wybranych spółek zależnych Grupy PKO Banku Polskiego SA (PKO Leasing SA, PKO TFI i PTE): „Regulaminy zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”.

Przywołane Zasady i wydane na ich podstawie Regulaminy opisują tryb przyznawania wyżej wymienionym osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu 4 kwartału roku kalendarzowego poprzedzającego dzień dokonania kalkulacji, publikowaną w systemie informacyjnym Thomson Reuters. Następnie, po okresie retencyjnym i ewentualnym okresie odroczenia, z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu kwartału poprzedzającego dokonanie kalkulacji i wypłatę, publikowaną w systemie informacyjnym Thomson Reuters.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Banku lub odpowiednio Spółki Grupy, straty Banku / Spółki lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku rezerwa z tytułu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze wyniosła 13 milionów PLN, z czego dla Zarządu Banku 5 milionów PLN. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w I półroczu 2013 roku wypłacony został składnik nieodroczonej – gotówka dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 3 miliony PLN.

Wypłata z tytułu akcji fantomowych zgodnie z przepisami zostanie zrealizowana w listopadzie 2013 roku dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku, a w styczniu 2014 roku dla Zarządu Banku. Kwota przyznanych akcji fantomowych wynosi 3 miliony PLN.

36. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa – cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

36.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii, stosując przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

1) Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępne do sprzedaży, dla których istnieje aktywny rynek i dla których wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartość rynkową, będącą ceną kupna:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
- dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, w tym w portfelu Domu Maklerskiego,
- instrumenty pochodne.

2) Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

- a) instrumenty kapitałowe portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz portfela dostępnych do sprzedaży, i których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
  - cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a końcem okresu sprawozdawczego nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość,
  - w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi,
- b) dłużne instrumenty portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
  - metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
  - metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości),
  - metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
- c) dłużne instrumenty portfela dostępne do sprzedaży, dla których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
  - metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
  - metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości), skorygowana o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji. Istotna zmiana rynkowych stóp procentowych jest uwzględniana w zmianie wartości godziwej tych instrumentów,
  - metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
  - w przypadku papierów wartościowych, dla których nie można ustalić wartości godziwej przy pomocy metod wymienionych w podpunkcie powyżej, wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wewnętrzny model wyceny,

- d) instrumenty pochodne dla których wartość godziwa szacowana jest przy wykorzystaniu techniki bazującej między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modelach opcji oraz krzywych dochodowości,
- e) zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych - instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Do tej grupy należą:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do krzywej, bądź których cena pozyskiwana jest z serwisu Bloomberg lub stron brokerskich w systemie Reuters, lecz których rynek jest niepełny,
- nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe, będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym oraz niebędące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym,
- instrumenty pochodne.

3) Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana za pomocą modeli wyceny, w przypadku których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował akcje nienotowane na GPW, które wycenia się po cenie nabycia, pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości stanowiącej najlepszy miernik ich wartości.

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 30.06.2013	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	3 381 881	2 789 592	592 289	-
Dłużne papiery wartościowe	3 370 030	2 777 741	592 289	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	10 998	10 998	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	853	853	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	3 325 276	6 044	3 319 232	-
Instrumenty zabezpieczające	224 780	-	224 780	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 100 496	6 044	3 094 452	-
Aktywa finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 633 327	1 761 214	10 872 113	-
Dłużne papiery wartościowe	12 633 327	1 761 214	10 872 113	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	13 643 366	9 489 364	3 995 024	158 978
Dłużne papiery wartościowe	13 455 378	9 453 074	3 995 024	7 280
Kapitałowe papiery wartościowe	187 988	36 290	-	151 698
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:	32 983 850	14 046 214	18 778 658	158 978
Pochodne instrumenty finansowe	3 685 073	1 655	3 683 418	-
Instrumenty zabezpieczające	660 870	-	660 870	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 024 203	1 655	3 022 548	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	423 193	-	423 193	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	423 193	-	423 193	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	4 108 266	1 655	4 106 611	-

W okresie od 1 stycznia 2013 roku do 30 czerwca 2013 roku nie wystąpiły przeniesienia między poziomami w hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2012	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	282 230	282 230	-	-
Dłużne papiery wartościowe	278 240	278 240	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	3 237	3 237	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	713	713	-	-
Prawa poboru	40	40	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	3 861 456	1 486	3 859 970	-
Instrumenty zabezpieczające	498 130	-	498 130	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 363 326	1 486	3 361 840	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 614 917	1 322 226	11 292 691	-
Dłużne papiery wartościowe	12 614 917	1 322 226	11 292 691	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	12 061 406	7 668 556	4 290 171	102 679
Dłużne papiery wartościowe	11 916 973	7 619 522	4 290 171	7 280
Kapitałowe papiery wartościowe	144 433	49 034	-	95 399
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:	28 820 009	9 274 498	19 442 832	102 679
Pochodne instrumenty finansowe	3 964 170	696	3 963 474	-
Instrumenty zabezpieczające	224 373	-	224 373	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 739 797	696	3 739 101	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	368 622	-	368 622	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	368 622	-	368 622	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	4 332 792	696	4 332 096	-

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie w trakcie okresu pomiarów: 1 stycznia 2013 roku – 30 czerwca 2013 roku wartości godziwej na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

01.01.-30.06.2013	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
Stan na początek okresu	102 679
Suma zysków lub strat	5 159
ogółem w innych całkowitych dochodach	5 159
objęcie akcji w podwyższonym kapitale spółki Funduszu Marguerite i różnice kursowe	51 140
Stan na koniec okresu	158 978

36.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia.

Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Bank klientom: części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, wymagalnych na moment wyceny,
- zobowiązania Banku wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku,
- depozyty i lokaty międzybankowe o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu,
- kredyty lub pożyczki udzielone i zaciągnięte na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące),
- kasa i środki w Banku Centralnym oraz zobowiązania wobec Banku Centralnego,
- inne aktywa i zobowiązania finansowe.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych, uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.

Wartość godziwą zobowiązania z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez PKO Bank Polski SA oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego. Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 30 czerwca 2013 oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku:

	30.06.2013		31.12.2012	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 591 688	5 591 688	10 229 230	10 229 230
Należności od banków	3 407 933	3 406 964	3 456 391	3 455 422
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	147 148 433	141 835 431	142 084 858	139 769 032
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	73 159 059	69 861 582	70 419 783	69 528 042
<i>kredyty gospodarcze</i>	52 449 445	51 488 143	49 160 199	48 893 658
<i>kredyty konsumpcyjne</i>	19 473 163	18 420 029	20 430 925	19 276 648
<i>dłużne papiery wartościowe</i>	2 066 766	2 065 677	2 073 951	2 070 684
Inne aktywa finansowe	481 703	481 703	716 136	716 136
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 858	3 858	3 128	3 128
Zobowiązania wobec banków	3 003 348	3 001 714	2 502 888	2 502 639
Zobowiązania wobec klientów	157 875 777	158 063 377	154 740 574	155 202 623
<i>wobec podmiotów gospodarczych</i>	37 431 427	37 630 935	41 154 325	41 621 664
<i>wobec jednostek budżetowych</i>	4 451 260	4 451 260	3 458 897	3 458 897
<i>wobec ludności</i>	115 993 090	115 981 182	110 127 352	110 122 062
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	494 587	494 686	497 283	497 587
Dług podporządkowany	1 624 355	1 607 752	1 631 256	1 638 663
Inne zobowiązania finansowe	3 971 476	3 971 476	1 312 362	1 312 362

37. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

W I półroczu 2013 roku nie dokonano zmian w odniesieniu do wcześniej publikowanych sprawozdań finansowych.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

38. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

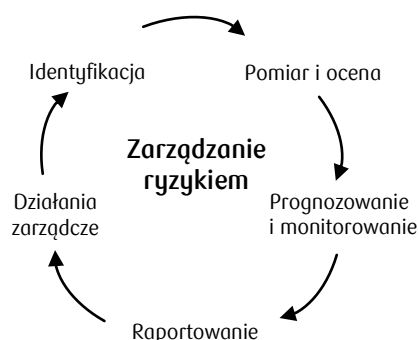
W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, płynności, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), zmian makroekonomicznych, modeli i reputacji. Szczegółnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka – polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- pomiar i ocena ryzyka – pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyłań realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości prognowanych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości prognowanych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi

wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

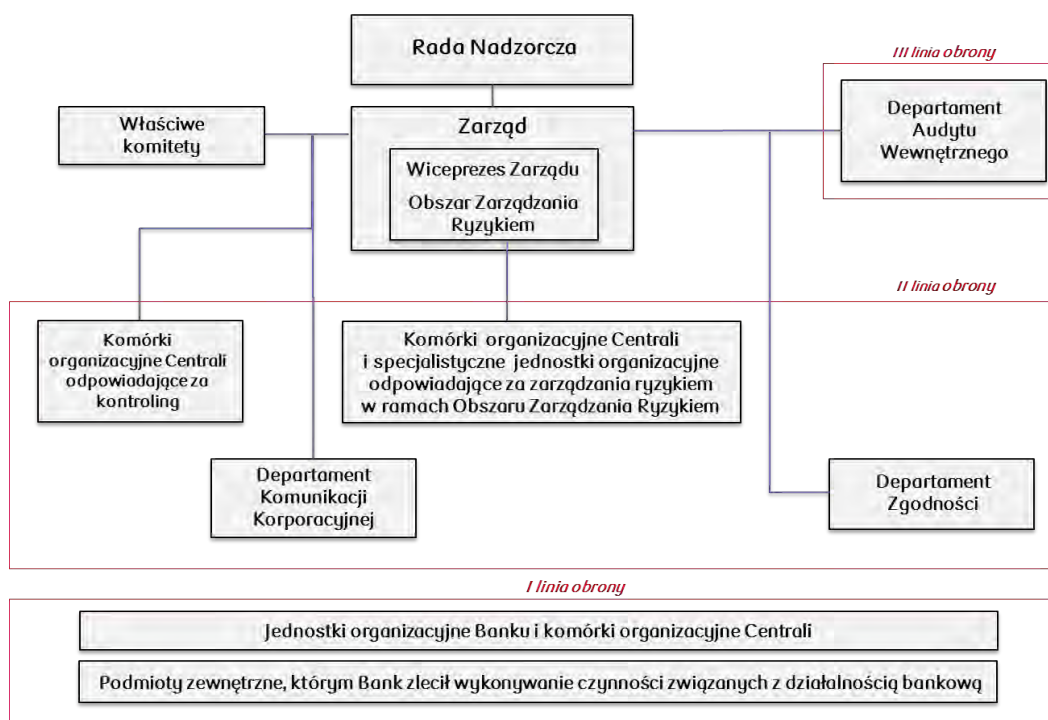
Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Polskim SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach zewnętrznych, którym Bank zlecił wykonywanie czynności związanych z działalnością bankową i dotyczy działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki i komórki odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, w tym w podmiotach zewnętrznych, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, specjalistycznych jednostkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za analizy kredytowe oraz za windykację i restrukturyzację należności w komórkach organizacyjnych Centrali zarządzających ryzykiem braku zgodności (*compliance*), ryzykiem reputacji, ryzykiem modeli a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.

Komórki organizacyjne Centrali Banku tworzące Pion Ryzyka Bankowego, Biuro Walidacji Modeli, Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego a także Centrum Restrukturyzacji i Windykacji zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie dla Zarządu lub komitetów rekomendacji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Biuro Walidacji Modeli odpowiada za:

- walidację modeli pomiaru ryzyka,
- tworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Banku, pomiar i raportowanie poziomu ryzyka modeli,
- wsparcie zarządzania ryzykiem.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów korporacyjnych (instytucjonalnych) oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- przygotowywanie propozycji w sprawach powierzenia dochodzenia lub sprzedaży wierzytelności trudnych,
- przejmowanie majątku w wyniku dochodzenia należności,
- ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty wartości wierzytelności trudnych.

Centrum Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów poprzez ich restrukturyzację i windykację oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne działania interwencyjne w ramach wczesnego monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywny outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych.

Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego odpowiada za ograniczenie ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych Banku klientów rynku detalicznego i rynku korporacyjnego oraz zapewnianie efektywnych analiz kredytowych dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych klientom indywidualnym przez sieć detaliczną Banku i kredytów udzielanych klientom małych i średnich przedsiębiorstw ocenianych metodą *ratingową*, a także podejmowanie decyzji kredytowych w tym zakresie.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

- Komitet Ryzyka (KR),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP),
- Komitet Kredytowy Banku (KKB),
- Komitet Kredytowy Centrali (KKC),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO),
- komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

KR monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku oraz analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA. KR wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

KZAP podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka, kwestii związanych z ustalaniem cen transferowych oraz modeli ryzyka i ich parametrów, a także wydaje rekomendacje dla Zarządu m.in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu.

KKC wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów Pionów i członków Zarządu, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów Regionalnych Oddziałów Korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

KRO ma na celu skuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, w tym minimalizowanie narażenia Banku i Grupy Kapitałowej Banku na ryzyko operacyjne oraz monitorowanie obszarów, w których ta minimalizacja nie jest skuteczna. KRO podejmuje decyzje, wydaje rekomendacje, zalecenia i opinie m.in. w zakresie strategicznych limitów tolerancji i limitów strat na ryzyko operacyjne, metryk kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), założeń testów warunków skrajnych, wyników walidacji modeli pomiaru ryzyka operacyjnego oraz zmian w podejściu AMA.

KZAP, KR, KRO, KKB, Zarząd i Rada Nadzorczą są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią postawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów.

W tym celu Bank w I półroczu 2013 roku podjął m.in. następujące działania:

- rolował obligacje krótkoterminowe w kwocie od 500 do 850 mln PLN, wydłużając jednocześnie termin wymagalności tych papierów z trzech do sześciu miesięcy,
- zaliczył do funduszy własnych część zysku Banku za 2012 rok.

Bank 12 czerwca 2013 roku podpisał umowę dotyczącą przejścia Nordea Bank Polska, Nordea Finance Polska, Nordea Polska TUnŻ, a także portfela kredytów korporacyjnych obsługiwanych bezpośrednio przez sprzedającego – skandynawską grupę finansową Nordea. Wyżej wymienione przejście nie wpłynie na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności PKO Banku Polskiego SA ani Nordea Bank Polska SA.

W pierwszej połowie 2013 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Bank prowadził prace związane z dostosowaniem do wymagań znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach. Wszystkie rekomendacje zostały spełnione przez Bank do 30 czerwca 2013 roku, natomiast rekomendacja dotycząca ujawnienia informacji o stratach operacyjnych zostanie spełniona – zgodnie z Rekomendacją M – do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka.

Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdwersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane pod względem zmian definicji defaultu, zwiększania poziomu homogeniczności poszczególnych grup kredytów w ramach portfela kredytowego Banku oraz sposobów modelowania parametrów ryzyka i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Pomiar ryzyka kredytowego

Metody pomiaru ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody wewnętrznych ratingów (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalenie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

W pierwszym półroczu 2013 roku Bank wdrożył nowe modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych, obejmujących przedsiębiorców prowadzących księgi rachunkowe zgodnie z ustawą o rachunkowości lub zgodnie z MSSF oraz prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów. Zostały one przygotowane z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku, co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Dodatkowo, ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza ryzyka. Wyżej wymienione modele zostały zaimplementowane w nowym narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dedykowana jest niskokwotowym, nieskomplikowanym transakcjom kredytowym i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W czerwcu 2013 roku Bank wdrożył nową metodykę szacowania parametrów portfelowych wykorzystywanych przy ustalaniu odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe. Metodyka ta wykorzystuje elementy modelowania parametrów portfelowych na potrzeby ustalania wymogów kapitałowych metodą IRB. Zapewnia śledzenie zachowania portfela kredytowego w bardziej homogenicznych grupach oraz bardziej precyzyjną informację na temat realizowanych odzysków.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe

Należności od banków	Zaangażowanie	
	30.06.2013	31.12.2012
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	31 816	33 569
oceniane metodą zindywidualizowaną	31 438	33 569
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	3 408 633	3 453 614
nieprzeterminowane	3 408 633	3 453 614
Razem brutto	3 440 449	3 487 183
Odpisy z tytułu utraty wartości	(32 516)	(30 792)
Razem według wartości bilansowej netto	3 407 933	3 456 391

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	30.06.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 974 573	12 316 775
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 601 831	5 552 524
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	140 840 748	135 996 712
nieprzeterminowane	137 445 650	131 732 488
przeterminowane	3 395 098	4 264 224
do 4 dni przeterminowania	881 374	1 725 423
powyżej 4 dni przeterminowania	2 513 724	2 538 801
Razem brutto	153 815 321	148 313 487
Odpisy z tytułu utraty wartości	(6 666 888)	(6 228 629)
Razem według wartości bilansowej netto	147 148 433	142 084 858

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	-	5 536
oceniane metodą zindywidualizowaną	-	5 536
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	13 455 378	11 916 973
nieprzeterminowane	13 455 378	11 916 973
z ratingiem zewnętrznym	9 508 909	7 670 414
z ratingiem wewnętrznym	3 946 469	4 246 559
Razem brutto	13 455 378	11 922 509
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	(5 536)
Razem według wartości bilansowej netto	13 455 378	11 916 973

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	30.06.2013	31.12.2012
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	2 838 595	7 550 898
Należności od banków	3 407 933	3 456 391
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	3 370 030	278 240
emitowane przez banki	1 211	1 371
emitowane przez inne podmioty finansowe	14 198	18 611
emitowane przez podmioty niefinansowe	29 980	15 064
emitowane przez Skarb Państwa	3 281 200	216 521
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	43 441	26 673
Pochodne instrumenty finansowe	3 325 276	3 861 456
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	12 633 327	12 614 917
emitowane przez Skarb Państwa	1 983 888	2 363 089
emitowane przez banki centralne	10 394 854	9 995 300
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	254 585	256 528
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	147 148 433	142 084 858
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	3 917 173	3 132 773
kredyty gospodarcze	3 917 173	3 132 773
sektor niefinansowy	135 630 057	131 369 075
kredyty mieszkaniowe	73 154 121	70 419 783
kredyty gospodarcze	42 096 867	39 617 105
kredyty konsumpcyjne	19 473 163	20 430 925
dłużne papiery wartościowe	905 906	901 262
sektor budżetowy	7 601 203	7 583 010
kredyty mieszkaniowe	4 938	-
kredyty gospodarcze	6 435 405	6 410 321
dłużne papiery wartościowe	1 160 860	1 172 689
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	13 455 378	11 916 973
emitowane przez Skarb Państwa	9 453 074	7 619 522
emitowane przez banki	50 716	50 892
emitowane przez inne podmioty finansowe	280 948	156 393
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 031 194	1 309 954
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 639 446	2 780 212
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	481 703	716 136
Razem	186 660 675	182 479 869
Pozycje pozabilansowe	30.06.2013	31.12.2012
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	8 342 733	8 397 676
Udzielone gwarancje	7 008 434	7 501 328
Gwarancje emisji	4 059 464	3 673 585
Udzielone akredytywy	352 041	377 643
Razem	19 762 672	19 950 232

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	30.06.2013	31.12.2012
Należności od banków	31 438	33 569
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 601 831	5 552 524
Sektor niefinansowy	5 595 622	5 546 315
kredyty gospodarcze	3 792 622	3 790 964
kredyty mieszkaniowe	1 683 562	1 658 076
kredyty konsumpcyjne	119 438	97 275
Sektor budżetowy, kredyty gospodarcze	6 209	6 209
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży emitowane przez podmioty niefinansowe	-	5 536
Razem	5 633 269	5 591 629

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

PKO Bank Polski SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Banku zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- przeterminowanie kredytu o co najmniej 90 dni,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

W PKO Banku Polskim SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe PKO Bank Polski SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczących dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają oraz ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek indywidualnej utraty wartości, w przypadku których ustalenie rezerwy z zastosowaniem parametrów portfelowych byłoby nieuzasadnione – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,
- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodą portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłącznie przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania.

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 17 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Koncentracja ryzyka kredytowego w Banku

PKO Bank Polski SA definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Bank analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych Banku.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku limity koncentracji zaangażowań nie były przekroczone.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki - największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 11,1%; 9,9% i 9,2% funduszy własnych Banku.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wynosi 1,99% portfela kredytowego Banku.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku poziom ryzyka koncentracji Banku w grupę kapitałową był niewielki – największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wyniosła 19,3%* i 15,3% funduszy własnych Banku.

Koncentracja wobec sekcji branżowych

W stosunku do 31 grudnia 2012 roku wzrosło zaangażowanie PKO Banku Polskiego SA w sekcje branżowe o ok 2,9 miliarda PLN.

Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, oraz „Budownictwo” wyniosło ok. 62% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Banku jest zdywersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku największa koncentracja portfela kredytowego Banku występuje w regionie warszawskim/makroregion centralny, co jest zbieżne z dominacją tego regionu/makroregionu zarówno pod względem populacji jak i gospodarki Polski.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 30 czerwca 2013 roku udział ekspozycji w walutach wymiennych, innych niż PLN, w całym portfelu PKO Banku Polskiego SA wyniósł 21,1%. Największą część zaangażowania walutowego PKO Banku Polskiego SA stanowią ekspozycje w CHF.

Wzrost udziału kredytów denominowanych w walutach obcych w I półroczu 2013 roku jest efektem wzrostu kursów walut obcych oraz wzrostu nowej sprzedaży kredytów oferowanych klientom instytucjonalnym udzielanych w walutach obcych.

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku limity te nie zostały przekroczone.

* Zaangażowanie wobec podmiotu częściowo wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy artykułu 71 ust. 3 Ustawy Prawo Bankowe.

Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in.: KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA).

Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odjęcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe uwzględniające także wskazania rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, w których zbycie jest możliwe bez istotnego obniżenia ich ceny w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- zabezpieczenie oceniane jest pod kątem faktycznej możliwości ich wykorzystania, jako ewentualne źródło dochodzenia roszczeń Banku. Podstawą oceny wartości przedmiotów zabezpieczeń rzeczowych jest wartość rynkowa,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, przelew wierzytelności z umowy deweloperskiej oraz rachunku powierniczego otwartego/ zamkniętego/ gwarancji, weksla czy poręczenia.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne, w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b. oraz scenariusze wygięcia (nierównoległego przesunięcia typu „peak” oraz „twist”) krzywych dochodowości,
- 2) scenariusze historyczne, w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz zabezpieczających je instrumentów pochodnych.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Na koniec 2012 roku i w I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA posiadał skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 30 czerwca 2013 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był narażony głównie na ryzyko złotej stopy procentowej, które na dzień 30 czerwca 2013 roku odpowiadało za ok. 78% wartości zagrożonej (VaR). Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku.

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	157 634	64 451
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	522 751	299 015

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: krzywych stóp w PLN o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 157 634 tysiące PLN, co stanowiło ok. 0,75% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku miara VaR dla Banku wyniosła 64 451 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,33% funduszy własnych Banku wyliczanych zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w PKO Banku Polskim SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	642	628
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	14 685	3 869

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 30 czerwca 2013 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2012 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela:

Pozycja walutowa	30.06.2013	31.12.2012
EUR	11 851	(11 933)
USD	(15)	(8 277)
CHF	(19 134)	(20 127)
GBP	(348)	4 611
Pozostałe (Globalna Netto)	16 850	12 395

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażony jest Bank. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte przez Bank, nie tylko bilansowe (np. kredyty), ale również pozabilansowe (np. transakcje pochodne, w szczególności CIRS). Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na koniec I półrocza 2013 roku wynosił ok. 0,003%).

Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury sprawozdania z sytuacji finansowej, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki PKO Banku Polskiego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

Pomiar ryzyka płynności

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Banku dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2013								
Urealniona luka okresowa	4 782 745	14 521 351	(481 857)	9 222	(4 772 303)	8 907 499	15 664 627	(38 631 284)
Urealniona skumulowana luka okresowa	4 782 745	19 304 096	18 822 239	18 831 461	14 059 158	22 966 657	38 631 284	-
31.12.2012								
Urealniona luka okresowa	10 223 289	6 747 680	402 358	3 132 724	2 174 389	9 249 234	11 556 246	(43 485 920)
Urealniona skumulowana luka okresowa	10 223 289	16 970 969	17 373 327	20 506 051	22 680 440	31 929 674	43 485 920	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku:

Nazwa miar wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	15 425	13 568

* Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 94,3% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza wzrost o ok. 1 p.p. w porównaniu do końca 2012 roku.

Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Polskim SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w PKO Banku Polskim SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Banku jest nieistotny. W I półroczu 2013 roku Bank nie utrzymywał otwartych pozycji w towarach.

Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

W Banku opracowywane są raporty uwzględniające ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w trybie miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku również jest nieistotny – wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z Uchwałą 76/2010 KNF (z późn. zm.)^{*}, na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka był na dzień 30 czerwca 2013 roku niższy od 1 miliona PLN.

Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykładającą szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywaniem portfela opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe,
- umowy zabezpieczające, na podstawie których wybrani klienci Banku zobowiązani są do pokrywania zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

^{*} Zmiany do Uchwały 76/2010 zostały wprowadzone następującymi uchwałami KNF: uchwałą KNF nr 369/2010 z dnia 12 października 2010 roku, uchwałą KNF nr 153/2011 z dnia 7 czerwca 2011 roku, uchwałą KNF nr 206/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku, uchwałą KNF nr 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku, uchwałą KNF nr 172/2012 z dnia 19 czerwca 2012 roku oraz uchwałą KNF nr 307/2012 z dnia 20 listopada 2012 roku.

Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczenie wymogu kapitałowego metodą AMA,
- testy warunków skrajnych,
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Identyfikacja i ocena ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach oraz aplikacjach informatycznych Banku i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników inspekcji, postępowań oraz kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Bank regularnie monitoruje:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki.

Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji informatycznych Banku,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji i decyzji Komitetu Ryzyka Operacyjnego lub Zarządu.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem.

Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania, takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne,
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- 4) strategiczne limity tolerancji i limity strat na ryzyko operacyjne,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się PKO Banku Polskiego SA, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest przeciwdziałanie występowaniu przypadków braku zgodności, jak też utraty reputacji bądź wiarygodności oraz utrwalenie wśród akcjonariuszy, klientów, pracowników, partnerów biznesowych i innych uczestników rynku, wizerunku Banku, jako instytucji działającej zgodnie z prawem i przyjętymi standardami postępowania, godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania Banku z obowiązującym prawem i standardami postępowania oraz rozwój metod oceny, monitorowania i raportowania ryzyka braku zgodności w Banku odpowiada Departament Zgodności. Jest to jednostka, której zapewniono niezależność, podporządkowując ją w zakresie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobieganie angażowaniu Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- propagowanie standardów etycznych i monitorowanie ich funkcjonowania,
- rzetelne, przejrzyste i niewprowadzające w błąd formułowanie oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- zapewnienie ochrony informacji,
- niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie skarg, wniosków i reklamacji klientów.

Do identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności wykorzystuje się w szczególności informacje na temat:

- przypadków braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych,
- przypadków konfliktów interesów,
- skarg i reklamacji.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności opiera się przede wszystkim na:

- zidentyfikowaniu zagrożeń mogących powodować wystąpienie ryzyka braku zgodności,
- określeniu instrumentów ograniczających ryzyko braku zgodności,
- oszacowaniu łącznych, potencjalnych skutków materializacji ryzyka braku zgodności w skali roku,
- ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności z przepisami prawa.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

W Banku prowadzony jest monitoring ryzyka braku zgodności, którym obejmuje się m.in.:

- wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- zaistniałe przypadki braku zgodności w Banku i w sektorze bankowym, przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- zmiany kluczowych przepisów prawa lub standardów postępowania wpływających na działalność Banku,
- działania podejmowane w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności, realizacji zaleceń wydanych po audytach wewnętrznych i kontrolach zewnętrznych oraz realizacji rekomendacji Departamentu Zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są: Komitet Ryzyka, Zarząd Banku, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności ujawnionych w Banku i w sektorze bankowym w Polsce,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego i prowadzonych w Banku działań dostosowawczych do nowych regulacji i standardów,
- wyników kontroli zewnętrznych realizowanych w Banku,
- stanu realizacji zaleceń wydanych po przeprowadzonych w Banku kontrolach KNF,
- istotnej korespondencji z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli.

W ramach Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na unikaniu tego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym

Ryzyko biznesowe jest to ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany, obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

Pomiar ryzyka biznesowego

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku i które mogą znacząco wpływać na sytuację finansową Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Banku. Identyfikacja ryzyka biznesowego odbywa się poprzez analizę wybranych pozycji z rachunku wyników dotyczących przychodów oraz kosztów Banku.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego jest przeprowadzany kwartalnie i obejmuje:

- obliczenie wybranych wskaźników ryzyka biznesowego,
- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (stress-testów),
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Banku wyznacza się na podstawie analizy historycznej zmienności określonych pozycji rachunku zysków i strat dotyczących przychodów i kosztów Banku zgodnie z koncepcją wyniku narażonego na ryzyko (*Earnings at Risk*).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka biznesowego

Prognozowanie ryzyka biznesowego w Banku odbywa się raz na kwartał w horyzoncie rocznym i obejmuje prognozę poziomu ryzyka biznesowego oraz kapitału wewnętrznego. Raz na kwartał wykonywana jest także weryfikacja prognozy ryzyka biznesowego (tzw. *backtesting*). Monitorowanie ryzyka biznesowego obejmuje, w szczególności:

- strategiczne limity tolerancji na ryzyko biznesowe – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki testów warunków skrajnych – z częstotliwością roczną,
- poziom kapitału wewnętrznego – z częstotliwością kwartalną,
- odchylenia prognozy ryzyka biznesowego od realizacji – z częstotliwością kwartalną.

Raportowanie ryzyka biznesowego

Raportowanie ryzyka biznesowego prowadzone jest w Banku w okresach kwartalnych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka biznesowego są KZAP, KR oraz Zarząd. Raporty zawierają m.in. informację dotyczącą poziomu kapitału wewnętrznego, wyniki testów warunków skrajnych, wyniki ankiety przeprowadzonej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku, stopień wykorzystania limitów strategicznych na ryzyko biznesowe, prognozę ryzyka biznesowego oraz *backtesting* prognozy.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem biznesowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko biznesowe.

Zarządzanie ryzykiem reputacji

Ryzyko reputacji definiowane jest jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyżeń od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje w szczególności:

- realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
- monitorowanie mediów: telewizji, radia, prasy, internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- rejestrowanie skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych,
- analizowanie i ocena skutków zdarzeń wizerunkowych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych, zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych, wraz z przypisanymi do nich wagami. Katalog określa profil ryzyka poprzez przypisanie odpowiednich wag poszczególnym kategoriom zdarzeń wizerunkowych,
- rejestr skutków zdarzeń wizerunkowych służący do rejestrowania zidentyfikowanych skutków zdarzeń wizerunkowych - wyniku monitoringu mediów oraz skarg reklamacji i wniosków.

Na podstawie Rejestru skutków zdarzeń wizerunkowych za miniony rok kalendarzowy, Departament Komunikacji Korporacyjnej przeprowadza roczną ocenę zidentyfikowanych w tym roku skutków poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych i określa ich wpływ na kształtowanie poziomu ryzyka reputacji. Oceny dokonuje się w skali od 1 do 5, przy czym „1” oznacza najmniejszy, a „5” największy spodziewany wpływ zidentyfikowanych skutków danej kategorii zdarzeń wizerunkowych na zwiększenie poziomu ryzyka reputacji.

Informacja o poziomie ryzyka reputacji Banku na przyszły rok kalendarzowy jest przekazywana przez DEK do Departamentu Adekwatności Kapitałowej i Ryzyka Operacyjnego (DAO) w celu realizacji zadań wynikających z przepisów wewnętrznych Banku dotyczących identyfikacji i monitorowania istotnych rodzajów ryzyka. Natomiast raport zawierający w szczególności: wyniki pomiaru poziomu ryzyka reputacji, wyniki identyfikacji zdarzeń wizerunkowych i rekomendacje działań, jest przedstawiany Zarządowi Banku do końca trzeciego miesiąca roku oraz Radzie Nadzorczej do końca czwartego miesiąca roku.

Zarządzanie ryzykiem modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących w Banku modeli.

Celem zarządzania modelami oraz ryzykiem modeli jest ograniczanie poziomu ryzyka modeli w Banku.

Identyfikacja i ocena ryzyka modeli

Identyfikacja ryzyka modeli w Banku polega w szczególności na:

- gromadzeniu informacji o wszystkich istniejących, budowanych, a także planowanych do budowy modelach,
- cyklicznym określaniu istotności modeli,
- określaniu potencjalnych zagrożeń jakie mogą wystąpić w trakcie cyklu życia modelu.

Wszystkie modele istotne w Banku objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. W Banku dokonuje się oceny poziomu ryzyka poszczególnych elementów ważnych z punktu widzenia modelu, oceny ryzyka na poziomie pojedynczego modelu oraz zagregowanej oceny poziomu ryzyka modeli.

Oceny agregowane mogą być w szczególności na poziomie Banku, poszczególnych rodzajów ryzyka lub klas modeli, poszczególnych procesów cyklu życia modeli. Ocena ryzyka modeli dokonywana jest nie rzadziej niż raz do roku oraz w momencie pojawienia się nowych modeli, zmiany skali lub profilu działalności Banku.

Monitorowanie ryzyka modeli

Celem monitorowania ryzyka modeli jest kontrola ryzyka modeli oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Proces monitorowania ryzyka modeli, w szczególności obejmuje: poziom ryzyka modeli, status wykonania planowanych zaleceń oraz skuteczność realizacji zaleceń w ramach ograniczania ryzyka modeli.

Raportowanie ryzyka modeli

Raportowanie ryzyka modeli prowadzone jest w Banku w cyklu kwartalnym i rocznym. Raporty zawierają w szczególności:

- wyniki monitorowania ryzyka modeli,
- informacje o poziomie ryzyka modeli oraz mapę ryzyka modeli,
- ewentualne propozycje działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli,
- ocenę skuteczności zaleceń podejmowanych w celu obniżenia poziomu ryzyka modeli,
- wnioski, raporty lub podsumowania wynikające z procesu zarządzania modelami.

Działania zarządcze obejmujące ryzyko modeli

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w Banku.

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

Identyfikacja i pomiar ryzyka zmian makroekonomicznych

Identyfikacja ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Banku. Ryzyko zmian makroekonomicznych powstaje w wyniku oddziaływania czynników zależnych i niezależnych od działań Banku. Bank identyfikuje czynniki wpływające na poziom ryzyka zmian makroekonomicznych w trakcie przeprowadzania kompleksowych testów warunków skrajnych.

Ryzyko zmian makroekonomicznych materializuje się pośrednio w ramach innych ryzyk wpływających na działalność Banku poprzez:

- straty kredytowe,
- straty powstałe na skutek niekorzystnych zmian sytuacji rynkowej (zmiany kursów walut, zmiany poziomu stóp procentowych),
- spadek poziomu płynności Banku,
- straty powstałe w wyniku realizacji ryzyka operacyjnego,
- pozostałe straty.

Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Proces monitorowania ryzyka zmian makroekonomicznych obejmuje monitorowanie:

- zmian sytuacji makroekonomicznej,
- czynników makroekonomicznych, na które Bank jest wrażliwy,
- wyników testów warunków skrajnych,
- poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych realizowane jest w postaci raportów podsumowujących wyniki każdorazowego przeprowadzenia testów warunków skrajnych. Odbiorcami raportów są KZAP i Zarząd. Raporty zawierają m.in.: następujące informacje:

- podsumowanie wyników testów warunków skrajnych,
- w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych: analizę przyczyn, które doprowadziły do wzrostu poziomu ryzyka, ocenę potencjalnych skutków zaistniałej sytuacji dla Banku, przewidywania rozwoju sytuacji, propozycję działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka, wstępną ocenę ich skuteczności.

Działania zarządcze obejmujące ryzyko zmian makroekonomicznych

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Bank za istotne, w tym:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Banku, w szczególności:

- rachunek zysków i strat,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej,
- fundusze własne,
- adekwatność kapitałową, w tym wymogi kapitałowe, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Banku przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

39. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanych przez PKO Bank Polski SA funduszy własnych przekracza sumę wymogów kapitałowych (tzw. Filar I) i sumę kapitału wewnętrznego (tzw. Filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 1,0,
- współczynnik wypłacalności dla kapitałów podstawowych (Common Equity Tier 1 ratio).

Na dzień 30 czerwca 2013 roku w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku współczynnik wypłacalności Banku wzrósł o 0,41 p.p. do poziomu 13,34%. Było to spowodowane głównie wzrostem funduszy własnych Banku wyliczanych na potrzeby adekwatności kapitałowej w stosunku do wzrostu wartości wymogów kapitałowych.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku w I półroczu 2013 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz Uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy własnych (Dz. Urz. KNF Nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych, funduszy uzupełniających i kapitału krótkoterminowego.

W skład funduszy podstawowych (tzw. Tier 1) wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy Prawo bankowe.

Fundusze podstawowe pomniejszane są o:

- 1) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- 3) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych oraz na pozostałych należnościach zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- 4) ujemne kwoty z tytułu korekt aktualizujących wartości wyceny aktywów w portfelu handlowym.

W skład funduszy uzupełniających (tzw. Tier 2) wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane,
- 2) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym.

Ponadto fundusze uzupełniające pomniejszane są o 50% wartości zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń.

W przypadku, gdyby wartość tych pomniejszeń obniżyła wysokość funduszy uzupełniających poniżej zera, kwota nadwyżki ponad wartość funduszy uzupełniających odejmowana jest od funduszy podstawowych.

W funduszach własnych Banku uwzględniany jest również kapitał krótkoterminowy.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku fundusze własne Banku wyliczane na potrzeby adekwatności kapitałowej wzrosły o 1 110 542 tysiące PLN, głównie w skutek zaliczenia do funduszy zysku Banku z lat ubiegłych oraz zysku Banku za 2012 rok po pomniejszeniu o wypłaconą dywidendę (w wysokości 1 431 150 tysięcy PLN). Jednocześnie, w stosunku do stanu na koniec 2012 roku, wzrosła wartość pozycji pomniejszających fundusze własne w zakresie niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych i kapitałowych w portfelu DDS o kwotę 142 777 tysięcy PLN oraz wartości zaangażowań kapitałowych Banku o kwotę 33 894 tysiące PLN, przy jednoczesnym spadku wartości niematerialnych o kwotę 12 073 tysiące PLN.

Informacja o strukturze funduszy własnych Banku wyznaczonych dla potrzeb adekwatności kapitałowej została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	30.06.2013	31.12.2012
Fundusze podstawowe (Tier 1)	19 853 013	18 657 980
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	16 598 111	15 198 111
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 416 893	3 385 743
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania pomniejszony o przewidywane obciążenia	-	88 533
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych, kapitałowych i pozostałych należnościach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(215 080)	(72 303)
Korekty aktualizujące wartość wyceny aktywów w portfelu handlowym	(437)	(504)
Wartości niematerialne	(1 669 047)	(1 681 120)
Zaangażowania kapitałowe	(597 427)	(580 480)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 050 312	1 087 104
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	47 039	66 884
Zaangażowania kapitałowe	(597 427)	(580 480)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	81 942	129 641
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	20 985 267	19 874 725

Wymogi kapitałowe (Filar I)

PKO Bank Polski SA wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka z (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 9 kwietnia 2010 roku z późn. zm.):

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą zaawansowaną (AMA),
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Skala działalności handlowej Banku jest znacząca, w związku z czym łączny wymóg kapitałowy składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególne cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów kapitałowych z tytułu:
  - ryzyka rozliczenia i dostawy,
  - przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
  - przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Poniższa tabela prezentuje wymogi kapitałowe Banku z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Wymogi kapitałowe	30.06.2013	31.12.2012
Ryzyko kredytowe	11 472 002	11 205 625
kredytowe (księga bankowa)	11 312 539	11 040 973
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	159 463	164 652
Ryzyko rynkowe	559 616	526 814
cen kapitałowych papierów wartościowych	634	586
szczególne cen instrumentów dłużnych	441 463	441 346
ogólne stóp procentowych	117 519	84 882
Ryzyko operacyjne	553 794	566 904
Łączny wymóg kapitałowy	12 585 412	12 299 343
Współczynnik wypłacalności	13,34%	12,93%

Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego o ok. 266 milionów PLN (wzrost o ok. 2,4%) do poziomu 11 472 milionów PLN był głównie konsekwencją wzrostu w I półroczu 2013 roku portfela kredytowego (ekspozycji bilansowych i pozabilansowych ok. 3,5%).

W I półroczu 2013 roku nastąpił nieznaczny wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego o ok. 6% do poziomu 560 milionów PLN, wynikający głównie ze zmian w zaangażowaniach Banku z tytułu instrumentów pochodnych oraz instrumentów skarbowych.

W I półroczu 2013 roku nastąpił nieznaczny spadek wartości wymogu kapitałowego Banku z tytułu ryzyka operacyjnego, wyliczonego metodą zaawansowaną (AMA) z kwoty 567 milionów PLN (według stanu na 31 grudnia 2012 roku) do 554 milionów PLN (według stanu na 30 czerwca 2013 roku).

Bank wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych – iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych – iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) – iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Kapitał wewnętrzny (Filar II)

PKO Bank Polski SA wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego (Dz. Urz. KNF Nr 11 poz. 42 z dnia 23 listopada 2011 roku). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w PKO Banku Polskim SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności i ryzyka koncentracji),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (obejmującego ryzyko strategiczne).

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny Banku stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka.

Bank przyjmuje ostrożne podejście do agregacji ryzyk i nie wykorzystuje efektu dywersyfikacji. W I półroczu 2013 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się na poziomie powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 39 z późn. zm), PKO Bank Polski SA, będący jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Raport „Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu (Filar III) Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej według stanu na 31 grudnia 2012 roku” został opublikowany na stronie internetowej Banku w dniu 17 lipca 2013 roku.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

40. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

1. W związku z realizacją umowy dotyczącej nabycia akcji spółek wchodzących w skład Grupy Nordea w Polsce:
  - a. PKO Bank Polski SA złożył wnioski do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (11 lipca 2013 roku), Komisji Nadzoru Finansowego (11 lipca 2013 roku) oraz ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego (12 lipca 2013 roku),
  - b. w dniu 8 sierpnia 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Nordea Bank Polska SA podjęło m.in. uchwałę:
    - dotyczącą jednokrotnej emisji 20 milionów imiennych warrantów subskrypcyjnych serii A uprawniających ich posiadacza do objęcia, na warunkach określonych w uchwale, łącznie nie więcej niż 20 milionów akcji zwykłych imiennych serii N tego Banku o łącznej wartości nominalnej 100 milionów PLN oraz warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA o kwotę nie wyższą niż 100 milionów PLN w drodze emisji akcji serii N w celu przyznania praw do objęcia akcji tej serii posiadaczom warrantów subskrypcyjnych, które zostaną wyemitowane na podstawie tej Uchwały; uprawnionym do objęcia warrantów subskrypcyjnych serii A będzie wyłącznie podmiot, na którego wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA odpowiedzą akcjonariusze tego Banku posiadający nie mniej niż 99% głosów na WZA (Uchwała nr 3),
    - dotyczącą warunkowego powołania do Rady Nadzorczej Nordea Bank Polska SA przedstawicieli PKO Banku Polskiego SA Panów: Zbigniewa Jagiełło, Jakuba Papierskiego, Bartosza Drabikowskiego, Piotra Alickiego, Pawła Borysa i Jarosława Orlikowskiego, ze skutkiem na godzinę 24.00 w ostatnim dniu wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji wyżej wymienionego Banku ogłoszonego przez PKO Bank Polski SA (Uchwała nr 2).
2. W dniu 19 lipca 2013 roku nastąpiło przeniesienie aktywów OFE POLSAT do PKO BP Bankowego OFE i tym samym został zakończony proces połączenia wyżej wymienionego OFE. Oszczędności zgromadzone przez Członków OFE POLSAT zostały przeliczone i w całości przeniesione na rachunki tych Członków w PKO BP Bankowym OFE.
3. W dniu 31 lipca 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Leasing SA (spółki zależnej od Banku) podjęło uchwałę o objęciu 100% udziałów w powołanej spółce kapitałowej z siedzibą w Szwecji. Dominującym przedmiotem działalności Spółki będzie działalność leasingowa. Trwają prace związane z utworzeniem wyżej wymienionej Spółki.
4. W dniu 21 sierpnia 2013 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Qualia Development Sp. z o.o. (spółki zależnej od Banku) podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o 20 348 tysięcy PLN oraz o zwrocie dopłat wniesionych przez PKO Bank Polski SA w wysokości 215 460 tysięcy PLN. Udziały w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki zostaną objęte przez PKO Bank Polski SA.

Bank Polski

5. W dniu 20 sierpnia 2013 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA podjął uchwałę wyrażającą zgodę na objęcie przez PKO Bank Polski SA udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. (spółki pośrednio zależnej od Banku) maksymalnie do kwoty 60 825 tysięcy USD. Rozpoczęto procedury związane z podwyższeniem kapitału zakładowego wyżej wymienionej Spółki. W wyniku objęcia przez Bank wyżej wymienionych udziałów Spółka stanie się spółką bezpośrednio zależną od Banku.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

26.08.2013   Zbigniew Jagiełło   Prezes Zarządu   .....
(podpis)

26.08.2013   Piotr Alicki   Wiceprezes Zarządu   .....
(podpis)

26.08.2013   Bartosz Drabikowski   Wiceprezes Zarządu   .....
(podpis)

26.08.2013   Piotr Mazur   Wiceprezes Zarządu   .....
(podpis)

26.08.2013   Jarosław Myjak   Wiceprezes Zarządu   .....
(podpis)

26.08.2013   Jacek Obłękowski   Wiceprezes Zarządu   .....
(podpis)

26.08.2013   Jakub Papierski   Wiceprezes Zarządu   .....
(podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

26.08.2013

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)